

PROGRAMACIÓ DE BATXILLERAT

PROGRAMACIÓ DE PRIMER DE BATXILLERAT

(DECRET 102/2008, d'11 de juliol, del Govern Valencià)

Xavier Carazo Carrasco

Miquel Esteve Forés

Rafael Àngel Carbonell

1. Presentació i metodologia

Els dos principis metodològics rectors en què es la nostra programació de Llengua i literatura de 1r debatxillerat són:

- a) una metodologia comunicativa en els dos blocs de continguts que s'hi treballen: la llengua i la literatura. En el primer cas, entenem que aprendre llengua és adquirir competència comunicativa en les diverses formes lingüístiques que adopta la llengua en cada situació. A més, estem convençuts que l'aprenentatge de la literatura i de la llengua han d'anar aparellats. La literatura també és comunicació: per una banda, comunica una manera de veure el món, individual i col·lectiva, i, per una altra banda, és també un text, un missatge, amb tot el que això significa.
- b) una metodologia activa, ja que és l'alumnat qui construeix, a partir dels coneixements que té del món, el seu propi aprenentatge de continguts nous, mitjançant tot tipus d'activitats (de reflexió, d'anàlisi, de recerca científica, de relació, de producció...).

Com hem dit, un dels dos blocs que treballem és la literatura. Els fets literaris des de l'Edat Mitjana fins el Modernisme es presenten en orde cronològic, agrupats en els períodes o els moviments socioliteraris segons la idea clau al voltant de la qual gira la literatura de cada etapa.

L'organització dels continguts literaris per orde cronològic és bàsic per a situar els fets en el context històric i social. Per això, abans de començar cada època (l'Edat Mitjana, l'Edat Moderna i la Contemporània) presentem els principals fets històrics, socials i literaris en una línia del temps, perquè l'alumnat pugui copsar-los en la seua dimensió total. També, abans de començar el moviment literari i les obres més representatives de cada unitat, dediquem un espai als aspectes històrics i socials que configuren el moviment o l'etapa històrica concreta. Pensem que aquests aspectes influeixen en la literatura i que aquesta és una manifestació artística que reflecteix no sols els grans fets, sinó també les experiències de la vida quotidiana. Els i les alumnes treballen aquests continguts amb activitats que reforcen una informació prèvia i amb activitats a partir de les quals són ells i elles mateixos qui arriben a conclusions pròpies.

Per una altra banda, l'estudi cronològic permet que presentem sempre cada contingut literari destacant què aporta de nou, d'original, a la tradició en què s'insereix. Així, l'alumnat fa activitats que l'ajuden a comprovar que la modernitat i la tradició no sols són compatibles sinó que la primera necessita la segona per a poder existir: la humanitat ha progressat perquè s'ha mantingut fidel al passat, amb una evolució natural, o per contra, ha aconseguit el progrés perquè ha trencat amb el que heretava del passat.

La nostra presentació de la literatura de forma cronològica també va unida simultàniament a l'estudi dels gèneres literaris. Aquesta aportació permet veure l'evolució de cada gènere per èpoques i les relacions sociolingüístiques que s'hi estableixen. Així, en l'Edat Mitjana, per exemple, treballem la poesia (lirica trobadoresca, Ausiàs March i Roís de Corella), la narrativa (cavalleresca i misògina), algunes obres que es troben en la frontera entre un gènere o un altre (com ara *Lo Somni* de Joan a Joan és una obra dialogada molt pròxima al gènere dramàtic) o que, en l'actualitat, el gènere al qual pertanyen no es considera literari (les cròniques històriques, els sermons o els tractats religiosos).

Hi ha activitats dedicades a l'anàlisi textual i sistemàtica de les característiques de cada gènere i dels procediments literaris que el configuren. Per exemple, treballarem la cançó, la versificació catalana, la prosopopeia, la metàfora, la paradoxa, l'antítesi, l'al·legoria, la hipèrbole, el «jo líric» etc.; les descripcions impressionistes; l'al·legoria, el locus amoenus, l'al·literació...; les noves rimades, la codolada, la sàtira, la paròdia, etc.; el sonet, l'antítesi, la paradoxa, les imatges (metàfora, símil, símbol), l'hipèrbaton, la hipèrbole, l'anàfora, les acotacions teatrals, etc.

També com hem dit, el mètode per a treballar tots els continguts del llibre, i en concret els del discurs literari, potencia l'acció de l'aprenent. La literatura s'aprèn quan la coneixem realment, i això vol dir

llegir-la (amb el sentit profund del verb), aprehendre-la i, al capdavant, estimar-la. Per això el treball amb els textos és fonamental en l'ensenyament-aprenentatge de la literatura.

Hem seleccionat els textos tenint en compte que fossen representatius de l'època o de l'autor estudiat i que el tema resultés interessant i atractiu per als jòvens d'ara. Per evitar la dificultat que pot implicar la lectura d'un text antic, hem actualitzat els textos de l'Edat Mitjana i de l'Edat Moderna, encara que n'hem respectat l'estil original. En algunes ocasions, hem inclòs només una versió molt ajustada a l'original o la versió actual acompanyada del text original, perquè l'alumnat tinga present l'evolució de la llengua i no arribe a conclusions distorsionades de la història. Un altre motiu que ha condicionat la selecció dels textos ha estat que l'alumne puga trobar una bona mostra de tot tipus de text –com hem vist en parlar dels gèneres– i que aquests continguen també seqüències textuais diferents (narrativa, expositiva, descriptiva, argumentativa i instructiva).

La comprensió i l'anàlisi dels textos literaris es fa mitjançant tota mena d'activitats, orals i escrites. Hi ha activitats que anticipen i activen els coneixements previs de l'alumnat per a descobrir si té buits d'informació que dificulten l'accés al text o per a motivar-lo. En aquest sentit, cada unitat presenta apartats relacionats amb la idea clau del període que s'estudia. Ací proposem exercicis que predisposen els alumnes a plantejar-se preguntes, a formular-se hipòtesis, a relacionar el fet literari amb el seu món actual. Aquestes activitats, que són molt variades (test, exercici d'enginy, qüestionari, relació de fotografies, etc.) i que es poden fer individuals o en grup, afavoreixen una actitud positiva cap a l'etapa que han de treballar.

Les anàlisis dels textos es fan mitjançant un qüestionari, el qual és una eina molt valuosa per a la pràctica de la comprensió lectora i el desenvolupament del raonament lògic. Conté preguntes que tenen en compte la diversitat d'alumnes i que potencien tot tipus d'habilitats: preguntes que impliquen mecanismes d'inferència lògica i informativa, preguntes relacionades amb l'estructura del text; preguntes que impliquen respostes de comprensió literal, respostes de reorganització, de síntesi, de relació, de reflexió i valoració, d'ampliació de vocabulari. És a dir, mitjançant aquests qüestionaris, l'alumne comprén el significat del text, analitza les característiques estudiades de l'època, de l'autor o de l'obra, o les infereix ell mateix, analitza els procediments literaris que el text presenta, reflexiona i valora sobre el que ha analitzat i busca la informació que li cal.

I, perquè l'aprehensió del text literari puga ser més efectiva, l'alumne relacioja el que ha estudiat amb el món que l'envolta. És a dir, aproxima la literatura a la seua quotidianitat. També, en la majoria dels casos, en acabar el qüestionari els estudiants fan activitats de literatura comparada. A voltes analitzen les relacions entre dos textos, d'èpoques semblants o diferents. Altres vegades es plantegen els lligams entre la literatura catalana amb altres literatures del nostre entorn cultural, sobretot la castellana. I, en altres ocasions, l'activitat proposa la comparació entre la literatura i les altres arts.

En resum, el bloc dedicat al discurs literari segueix un orde lògic. Després d'una primera presa de contacte amb el tema clau de la unitat, hi ha activitats dedicades a la contextualització del moviment o període artístic i literari; en segon lloc, es troben les activitats sobre les característiques generals d'aquest període, seguides, en tercer lloc, per alguns exercicis sobre els autors; tot seguit, vénen els textos amb el qüestionari corresponent d'explotació del fragment; i, per acabar, la bibliografia que els alumnes poden consultar sobre el tema.

Comptat i debatut, aquest material ofereix un ventall de possibilitats didàctiques perquè la literatura comuniqui als jòvens de hui; però també perquè els motive a comunicar-se, a expressar oralment o per escrit els resultats de les reflexions que els textos literaris els susciten o, millor encara, a crear textos literaris propis a partir dels exemples treballats. La metodologia proposada intenta, en definitiva, fer que l'estudi de la literatura resulte plaent i interessant –el vell i anhelat propòsit de tot el professorat de literatura– sense perdre el rigor que el batxillerat exigeix.

L'altre gran bloc de continguts de 1r de batxillerat gira al voltant de la llengua, entesa també com a vehicle de comunicació mitjançant la construcció de textos. La nostra programació ofereix les eines o

estratègies necessàries perquè l'alumnat adquirisca la competència de comunicar-se correctament en l'àmbit en què es troba: l'àmbit acadèmic. És a dir, es tracta que l'alumne sàpia resoldre la redacció d'alguns dels textos que els professors solem demanar als nostres alumnes. A més, es treballen els elements lingüístics i no lingüístics de tres de les propietats que ha de complir un text perquè siga comunicatiu: l'adequació, la coherència i la cohesió. Les activitats sobre aquestes propietats textuais van referides sobretot al text acadèmic que en aqueix moment es treballa, però també estan plantejades de manera que l'alumnat pugua aplicar-les a qualsevol text. També cada unitat conté un bloc dedicat a la reflexió i al treball sistemàtics de la gramàtica, l'altra propietat textual. L'apartat és breu, però abasta tots els nivells: l'ortografia, la morfologia, la sintaxi i el lèxic.

Aquesta educació lingüística i textual (incloent-hi els aspectes gramaticals) també continuarà en 2n de batxillerat de forma més exhaustiva.

Pel que fa a la gramàtica, cal assenyalar que s'ha donat una importància especial als aspectes morfosintàctics i sobretot als lèxics. Treballem l'origen del nostre lèxic, els procediments de formació de mots, els diccionaris convencionals i els de les noves tecnologies, els modismes i les frases fetes, la substitució de mots generals o jòquer per altres de més específics, etc.

Un altre punt metodològic important d'aquest material didàctic és l'element gràfic: els mapes conceptuals, els esquemes gràfics d'estructures textuais i les il·lustracions –la major part d'aquestes són reproduccions artístiques de l'època estudiada–. La finalitat didàctica d'aquest component gràfic és múltiple: ajudar a contextualitzar una informació, a afegir-ne, a sistematitzar o ordenar continguts, a visualitzar-los, a relacionar uns continguts amb uns altres. En altres ocasions, la part gràfica serveix perquè els alumnes facen determinades activitats.

2. Objectius generals de l'àrea de València: llengua i literatura

El desenvolupament d'aquesta matèria ha de contribuir que les alumnes i els alumnes adquirisquen les capacitats següents:

1. Comprendre els diferents tipus de textos, orals i escrits, i les seues distintes estructures formals, i especialment en els àmbits acadèmic i dels mitjans de comunicació, atenent als elements del context que condicionen una adequada interpretació.
2. Expressar-se oralment i per escrit, especialment en l'àmbit acadèmic, mitjançant discursos adequats, coherents, cohesionats i correctes, sabent fer servir i servir la llengua oral i la llengua escrita com a mitjans eficaços per a la comunicació interpersonal, l'adquisició de nous coneixements, la comprensió i anàlisi de la realitat i l'organització racional de l'acció.
3. Conèixer la realitat plurilingüe i pluricultural del món actual, prestant especial atenció a la Comunitat Valenciana, a l'Estat Espanyol, a Europa i als estats americans castellanoparlants, valorant la diversitat lingüística com a manifestació de la naturalesa social de les llengües i afavorint una actitud respectuosa cap a totes les llengües i els seus parlants, coneixent els diferents orígens i històries i, valorant, especialment, la importància de la normalització del valencià per a aconseguir la seua plena incorporació a tots els àmbits d'ús.
4. Adquirir uns coneixements gramaticals, sociolingüístics i discursius per ser utilitzats en la comprensió, l'anàlisi i el comentari de textos i en la planificació, la composició i la correcció de les pròpies produccions.

5. Analitzar críticament els discursos orientadors de l'opinió i els discursos reguladors de la vida social, i valorar la importància de l'acostament a aquests discursos per al coneixement de la realitat.
6. Utilitzar adequadament la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous coneixements i per a produir i interpretar textos propis de l'àmbit acadèmic, obtenint, interpretant i valorant informacions de diferents tipus i procedències, i ser capaç d'utilitzar tècniques de recerca, elaboració i presentació de la informació, utilitzant, amb autonomia i esperit crític mitjans tradicionals i noves tecnologies.
7. Interpretar i valorar críticament les obres literàries a partir del coneixement de les seues formes convencionals específiques (gèneres, procediments retòrics, etc.), i de la informació pertinent sobre el context historicocultural de producció així com sobre les condicions actuals de recepció, i dels trets identificadors dels grans períodes en valencià i en castellà, així com d'obres i autors significatius, utilitzant de forma crítica les fonts bibliogràfiques i documentals adequades per al seu estudi.
8. Llegir i valorar les obres literàries com a forma d'enriquiment personal, com a manifestacions de la sensibilitat artística de l'ésser humà i com a expressió de la identitat cultural dels pobles, apreciament el que el text literari té de representació i interpretació del món.
9. Analitzar críticament els usos socials de les llengües, i evitar en les pròpies produccions els que manifesten actituds discriminatòries o d'abús de poder evitant estereotips lingüístics que suposen judicis de valor o prejudicis.

3. **Continguts**

1 La literatura medieval

1. 1. Les primeres manifestacions poètiques
1. 2. Els inicis de la prosa: Ramon Llull
1. 3. Les Quatre Grans Cròniques
1. 4. L'Humanisme
1. 5. La poesia al segle XIV i XV: el Segle d'Or valencià
1. 6. La novel·la cavalleresca
1. 7. L'escola satírica valenciana

2 La Decadència

2. 1. El Renaixement
2. 2. El Barroc
2. 3. El Neoclassicisme i la Il·lustració

3 El Romanticisme

3. 1. La poesia romàntica: la Renaixença
3. 2. El teatre al segle XIX
3. 3. La prosa: el Naturalisme

4 El Modernisme

4. 1. Etapes del Modernisme
4. 2. Postures
4. 3. La poesia modernista
4. 4. La narrativa del Modernisme
4. 5. El teatre

5 el Noucentisme

- 5. 1. La poesia
- 5. 2. La prosa noucentista

6 Els moviments d'avantguarda

- 6. 1. La poesia d'avantguarda
- 6. 2. La renovació de la prosa
- 6. 3. El teatre
- 6. 4. La literatura al País Valencià durant la dècada dels 30

7 Llengua: ortografia

- 7. 1. Accentuació
- 7. 2. La dièresi
- 7. 3. L'accent diacrític
- 7. 4. El guionet
- 7. 5. L'apòstrof

8 Llengua: morfosintaxi

- 8. 1. Pronoms febles
- 8. 2. Els pronoms relatius
- 8. 3. Les preposicions
- 8. 4. L'oració
- 8. 5. Els verbs irregulars

4. Seqüenciació dels continguts

- *Primera Avaluació: Unitats 1 i 2, i ortografia.*
- *Segona Avaluació: Unitats 3 i 4, i morfologia.*
- *Tercera Avaluació: Unitats 5 i 6, i introducció al Comentari de text*

5. Criteris d'avaluació

1. Analitzar oralment i per escrit textos (orals, escrits i iconicoverbals) pertanyents a diferents situacions de comunicació, tenint en compte la funció social que exerceixen, la tradició cultural en què s'inscriuen i els valors que transmeten, assenyalant les idees principals i les secundàries, i aportant una opinió personal.
Aquest criteri pretén valorar la capacitat de l'alumnat per a interpretar el sentit d'un text a partir de l'anàlisi de la seua estructura semàntica, del coneixement dels esquemes textuais i de les dades rellevants sobre la situació de comunicació.
2. Realitzar, de forma oral, una exposició acadèmica sobre un tema, planificant-la prèviament i adoptant l'estratègia comunicativa adequada.
El criteri centra la seua atenció en el desenvolupament de la capacitat per a planificar, organitzar i realitzar una breu exposició oral, pròpia de l'àmbit acadèmic.
3. Elaborar breus treballs crítics a partir de la consulta de fonts de divers tipus i integrar la seua informació en textos de síntesi, que presenten les dades principals i els distints punts de vista, les seues relacions i la perspectiva pròpia, utilitzant els procediments de documentació i tractament de la informació propis de l'àmbit acadèmic.
Aquest criteri orienta la valoració de la capacitat per a accedir de forma autònoma a les fonts d'informació, seleccionar aquella pertinent i reutilitzar-la en l'elaboració de produccions pròpies de l'àmbit acadèmic.
4. Compondre textos escrits expositius i argumentatius sobre temes literaris o lingüístics.
El criteri atén a la capacitat de l'alumne per a elaborar textos d'acord amb la situació comunicativa i amb els esquemes textuais bàsics del text i també per a situar-se com a emissor per a utilitzar procediments que garantisquen la cohesió i per a emprar correctament la varietat estàndard de la llengua.
5. Reconéixer i utilitzar, en la interpretació de textos i en la regulació de les pròpies produccions, els coneixements sobre les diferents unitats de la llengua, les seues combinacions i, si és el cas, la relació entre elles i els seus significats.

Aquest criteri pretén orientar la valoració de la capacitat per a utilitzar la reflexió lingüística en la millora de la comprensió dels textos i en la millora de la composició i revisió de les pròpies produccions.

6. Discernir els components bàsics i l'estructura del lèxic del castellà i del valencià i analitzar críticament els mecanismes d'incorporació d'elements fònics, morfosintàctics i lèxics com a conseqüència de les relacions entre les llengües.

Amb aquest criteri es pretén valorar la capacitat per a reconèixer i explicar els procediments de formació del lèxic. Així mateix, caldrà ajustar-se al reconeixement i valoració crítica dels factors lingüístics i socials (com ara mancances lèxiques per a designar realitats noves, substitució de paraules considerades tabús, major difusió o prestigi d'una llengua sobre una altra...) que intervenen en la incorporació per part d'una llengua d'elements procedents d'una altra.

7. Distingir les diferents llengües constitucionals d'Espanya, especialment de la Comunitat Valenciana.

El criteri se centra en el coneixement i valoració de la diversitat lingüística d'Espanya.

8. Conèixer, identificar i analitzar en activitats discursives diverses les actituds sociolingüístiques que es manifesten, així com les diferents causes que pot tindre, en una situació de contacte de llengües.

El criteri se centra en la capacitat per a utilitzar en l'anàlisi de l'activitat comunicativa la informació que determinades marques lingüístiques proporcionen sobre les actituds dels parlants i sobre els diferents comportaments que es produeixen en els contactes entre llengües.

9. Interpretar el contingut d'obres literàries breus i fragments significatius de la història literària del castellà (des dels seus inicis al segle XVII) i en valencià (des dels seus inicis al segle XIX) utilitzant els coneixements sobre les formes literàries i els distints períodes, moviments i autors.

El criteri pretén valorar la capacitat per a interpretar obres literàries en relació amb la tradició literària i els codis estètics.

10. Manejar els recursos informàtics bàsics i aplicar-los a la recerca i elaboració de la informació.

Aquest criteri pretén que l'alumnat siga capaç de fer servir les tecnologies de la informació i que les incorpore al seu treball acadèmic.

6. La qualificació.

En primer de batxillerat, per a poder aprovar una avaluació són condicions necessàries:

- superar-ne els exàmens, i
- llegir els llibres de cada avaluació
- Superar un examen d'ortografia per avaluació.

A partir d'aquesta condició prèvia la qualificació de cada avaluació serà:

- un 20 %, el treball personal durant l'avaluació:

- El quadern personal de l'alumne
- Les diferents lectures i treballs
- Elaboració de textos
- Actitud envers el treball i la classe
- un 80 % els exàmens realitzats durant l'avaluació
- Es realitzarà en cada avaluació un examen de qüestions d'ortografia i gramàtica que s'haurà de superar per aprovar l'avaluació.

7. El tractament dels temes transversals.

Podem aportar mostres del tractament dels temes transversals en la tria dels textos que han estat inclosos per a ser comentats:

- Educació afectivo-sexual
- Educació per al consum.
- Educació per a la pau.
- Educació per a la salut.
- Educació viària.
- Educació sexual.
- Educació ambiental.

8. Lectures

Dins d'aquest ús comunicatiu de la llengua, la lectura assumeix una importància capital, fins aplegar a ser-ne l'eix vertebrador. La lectura és una activitat imprescindible per a la comprensió dels textos i per al desenvolupament de la pròpia expressió oral i escrita, a més de constituir una tasca insubstituïble per al desenvolupament en l'alumnat de l'autonomia de l'aprenentatge.

Per potenciar la capacitat lectora, però especialment el gust per la lectura, a banda dels textos a treballar durant el curs, s'hi assignen diverses lectures per curs.

Primer trimestre:

- Silvestre Vilaplana, *Les cendres del cavaller*, Ed. Bromera
- Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc*, Ed. Teide

Segon trimestre:

- Hernández i Xulvi, A., Temps de fang, Ed. 3 i 4.
- A triar un llibre de poesia entre els tres següents:
 1. Vicent Andrés Estellés, *Llibre de Meravelles*, Ed. 3 i 4
 2. Marc Granell, *Versos per a Anna*, Ed. Bromera

3. DDAA, *69 Poemes imprescindibles*, Ed. Tàndem

Tercer Trimestre:

- Jordi Sebastià, *Un assumpte de perifèria*, 7 i mig edicions
- A triar un llibre entre els següents:
 1. Mercé Rodoreda, *La Plaça del Diamant*, Ed. Bromera
 2. Albert Sánchez Pinyol, *Pandora al Congo*, Ed. La Campana
 3. Una obra de teatre

Cada alumne haurà de llegir 6 dels llibres anteriors, lectures que hauran d'acreditar amb la realització d'una fitxa-treball que servirà de control de lectura en les dates que s'indiquen. La lectura de tres llibres per trimestre és CONDICIÓN NECESSÀRIA per aprovar cada avaluació i el curs en general. A més, la lectura d'altres llibres s'avaluarà positivament i redundarà en una millora de la qualificació final d'avaluació.

9. Els materials de l'alumne.

Llibre d'exercicis gramaticals:

- Dossier de treball de classe elaborat pel Departament de València (es repartirà als alumnes en començar el curs)
- Ruiz, F. *Consultor Gramatical. Ortografia i morfosintaxi. Exercicis autocorrectius*. Ed. Tabarca

En començar el curs es repartirà a l'alumnat:

- El quadre de la programació general i les lectures del curs
- Els criteris d'avaluació del curs en general.
- Les normes bàsiques de presentació que han de complir els treballs de classe.
- Materials curriculars elaborats per Departament de València: *València, 1r de Batxillerat*.
- El quadern de l'alumne, que és una eina important del curs ja que esdevindrà el principal mitjà per a realitzar el seguiment del treball realitzat. S'hi reflectiran les diferents activitats de cada unitat i haurà de ser, per tant, objecte constant del procés d'avaluació, tant pel que fa als seus continguts, com pel que fa a la seua ordenació, organització i compliment dels criteris de presentació. S'exigirà la seua presentació amb els fulls numerats i units d'alguna manera, amb carpeta, anelles, funda de plàstic, etc.. El quadern ha d'estar format per fulls DIN A-4 totalment en blanc arxivats en una carpeta d'anelles. El fet d'utilitzar fulls en blanc és important ja que l'alumne s'ha d'acostumar a utilitzar el suport material de les situacions reals, i, per altra banda, ha d'aprendre ja un seguit de destreses de presentació importants socialment. Així mateix, el fet que siguin fulls d'una carpeta facilita i alleugereix la tasca de correcció del professor. Les normes de presentació dels treballs de classe i del quadern s'adjunten en un full que serà lliurat a la totalitat de l'alumnat el primer dia de classe.

PROGRAMACIÓ DE SEGON DE BATXILLERAT

(DECRET 50/2002, de 26 de març, del Govern Valencià)

Frederic Llopis Bauset

1. Introducció.

1.1. Característiques del cicle de Batxillerat

L'alumnat que ha superat satisfactòriament el segon cicle de l'Educació Secundària Obligatòria (ESO) obté la titulació en Educació Secundària, amb aquest títol pot incorporar-se al món del treball o accedir a una altra etapa d'Educació Secundària Postobligatòria, i pot optar bé pel cicle de Formació Professional Específica de Grau Mitjà, bé pel cicle de Batxillerat.

El cicle de Batxillerat, el conformen dos cursos acadèmics: 1r de Batxillerat i 2n de Batxillerat (als quals els corresponen 3 hores lectives setmanals en cada curs. Els objectius generals d'aprenentatge establerts en el DECRET 50/2002, de 26 de març, del Govern Valencià, (que modifica el Decret 174/1994, de 19 d'agost, del Govern Valencià,) pel qual s'estableix el currículum del Batxillerat a la Comunitat Valenciana, [2002/X3174], es fixen, com en ESO, conjuntament per als dos cursos acadèmics (1r i 2n) que conformen el cicle. Al llarg d'aquest cicle l'alumne o l'alumna adquireix el nivell de cultura general i la preparació per a poder emprendre estudis posteriors (professionals i universitaris). Els estudis de Batxillerat estan estructurats en una part comuna i en una altra diversificada, formada per les matèries pròpies de cada modalitat (Arts, Ciències de la Naturalesa i de la Salut, Humanitats i Ciències Socials i Tecnologia) i les matèries optatives.

En finalitzar els dos cursos de Batxiller, l'alumne/a obté el títol de Batxiller amb el qual pot accedir a la Formació Professional Específica de Grau Superior o a la Formació Universitària. Per accedir a Facultats, Escoles Tècniques Superiors i Col·legis Universitaris, l'estudiant haurà de superar unes proves homologades de selectivitat, les PAAU (Proves d'Aptitud per a l'Accés a la Universitat) consistents actualment en una *Anàlisi i comentari crític de text*.

1.2. Característiques de l'àrea de valencià: Llengua i Literatura

L'ensenyament de la Llengua i la Literatura té fixats com a objectius primordials del Currículum de Batxiller l'ampliació de la competència comunicativa dels estudiants de Batxillerat en les dues llengües oficials de la Comunitat, i el desenvolupament de la capacitat de comprensió dels textos literaris mitjançant el coneixement dels aspectes més rellevants de la literatura de cada llengua. Aquestes dues matèries comunes per a totes les modalitats del Batxillerat contribueixen a la formació general de l'alumnat d'acord amb les línies educatives establertes per a l'etapa, Així, en concurrència amb les altres matèries, l'ensenyament de la Llengua i la Literatura incideix en el desenvolupament del raonament lògic, en l'adquisició de nous sabers mitjançant l'accés a la documentació i el tractament de la informació, en l'educació de la sensibilitat artística i en l'anàlisi i la valoració crítica de la realitat.

En aquest nivell de definició del currículum, la formulació d'objectius, continguts i criteris d'avaluació es comuna per a l'ensenyament de les dues llengües de la Comunitat. Hi ha només una excepció a aquest tractament conjunt, en els continguts referits al discurs literari que ha de ser objecte de lectura, anàlisi i interpretació; les peculiars característiques de la tradició literària en cadascuna de les llengües obliguen al desglossament d'aqueix bloc de continguts de manera que s'atenga, en tot cas, la literatura de més rellevància.

La resta de continguts i els objectius i criteris d'avaluació s'entendran en cada assignatura (*Castellà: Llengua i Literatura* i *Valencià: Llengua i Literatura*) en relació amb la llengua corresponent i es concretaran per a cadascuna en altres nivells de desenvolupament curricular.

2. Objectius i continguts

2.1. Objectius generals de Batxillerat per a l'àrea de València: Llengua i literatura

Els objectius generals que estableix la LOGSE en el Decret 50/2002 pel que fa al Currículum de l'etapa d'Educació Secundària Postobligatòria corresponent al cicle de Batxillerat (1r i 2n curs) en l'àrea de València: *llengua i literatura* són els mateixos dels 11 punts fixats per als cicles anteriors d'ESO. En els cursos de Batxillerat, però, es demana de desplegar-ne totes les potencialitats d'aprenentatge i d'aprofundir-ne en els coneixements.

"Per una banda, la presència de la matèria de Llengua i Literatura en trams educatius anteriors fa necessari delimitar els aprenentatges específics d'aquesta matèria en el Batxillerat. El criteri bàsic per a establir aquests límits deriva de la consideració que el domini progressiu del llenguatge, igual que la seua adquisició, està vinculat a la participació activa de l'individu en pràctiques discursives en els diferents àmbits d'interacció social. Atenent a aquest fet, l'educació lingüística específica del Batxillerat es referirà a l'ús de la llengua en aquells àmbits que resulten especialment significatius per a la formació dels estudiants d'aquesta etapa: discurs acadèmic, diferents discursos orientadors de l'opinió i la conducta, discursos que regulen l'activitat social i discurs literari".

La programació de l'àrea en aquest nivell de l'Educació Secundària té com a objectiu desenvolupar en els i les alumnes les capacitats següents:

1. Distingir i comprendre els diferents tipus de textos, orals i escrits, i les seues distintes estructures formals, atenent els elements del context que condicionen una adequada interpretació.
2. Produir diferents tipus de textos orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
3. Conèixer la realitat plurilingüe i pluricultural del món actual, prestant especial atenció a la Comunitat Valenciana, a l'Estat Espanyol, a Europa i als estats americans castellanoparlants, valorant la diversitat lingüística com a manifestació de la naturalesa social de les llengües i afavorint una actitud respectuosa cap a totes les llengües i els seus parlants.
4. Conèixer l'origen i l'evolució de les llengües constitucionals d'Espanya i de les seues varietats (inclòs l'espanyol d'Amèrica), valorar la importància de la normalització del valencià per a aconseguir la seua plena incorporació a tots els àmbits d'ús.
5. Analitzar críticament els discursos orientadors de l'opinió i els discursos reguladors de la vida social, i valorar la importància de l'acostament a estos discursos per al coneixement de la realitat.
6. Utilitzar adequadament la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous coneixements i per a produir i interpretar textos propis de l'àmbit acadèmic, així com ser capaç d'utilitzar tècniques de busca, elaboració i presentació de la informació, utilitzant mitjans tradicionals i noves tecnologies.
7. Interpretar i valorar críticament les obres literàries a partir del coneixement de les seues formes convencionals específiques (gèneres, procediments retòrics, etc.), i de la informació pertinent sobre el context historicocultural de producció així com sobre les condicions actuals de recepció.

8. Conèixer les característiques identificadores dels grans períodes de les literatures hispàniques, així com d'obres i autors significatius, utilitzant de forma crítica les fonts bibliogràfiques i documentals adequades per al seu estudi.
9. Llegir i valorar les obres literàries com a forma d'enriquiment personal, com a manifestacions de la sensibilitat artística del ser humà i com a expressió de la identitat cultural dels pobles.
10. Conèixer els principis fonamentals de la gramàtica, reconèixer l'estructura de la llengua i les seues condicions d'ús, i aplicar aquests coneixements a les pròpies produccions.
11. Analitzar críticament, i evitar en les pròpies produccions, els usos de la llengua que manifesten actituds discriminatòries o d'abús de poder en relació amb el gènere social, amb la llengua que es parla o amb grups socials marginats en el nostre entorn social.

2.2. Continguts

L'educació lingüística i literària tal com queda establerta en el Currículum fixat per al cicle de Batxillerat s'orientarà al desenvolupament de la capacitat comunicativa en les dues llengües oficials de la Comunitat en contextos socialment significatius de la vida del ciutadà adult. Aquesta capacitat fa referència bàsicament a l'anàlisi crítica, la interpretació, la reelaboració i la producció del discurs literari, dels discursos propis de l'àmbit acadèmic, dels discursos orientadors de l'opinió i la conducta i dels discursos que regulen la vida social. En relació amb els aprenentatges referits al domini dels procediments implicats en l'ús, se sistematitzarà la reflexió sobre les unitats de la llengua i llurs funcions en l'àmbit de l'adequació del text amb el context, en la cohesió del text i en la construcció acceptable dels enunciats. Finalment, el coneixement dels fenòmens de la variació de la llengua i en els usos haurà de contribuir a eradicar prejudicis sociolingüístics i a promoure actituds crítiques envers els usos del llenguatge que representen comportaments discriminatoris.

2.2.1. Tipus de continguts

En funció de la definició de l'objecte d'aprenentatge i dels objectius de l'àrea de Llengua i Literatura en Batxillerat, s'estableixen tres tipus de continguts:

➤ *Continguts conceptuals*

Conceptes o coneixements explícits i organitzats sobre les unitats lingüístiques i el seu funcionament en el discurs, sobre la variació en la llengua i en els usos, i sobre les convencions del discurs literari i els seus contextos de producció i recepció.

➤ *Continguts procedimentals*

Procediments que es refereixen a destreses per a la producció i interpretació del discurs, així com per a la reflexió sobre el funcionament de la llengua i per a la sistematització i aplicació dels coneixements gramaticals i literaris.

➤ *Continguts actitudinals*

Actituds afavoridores de la normalització de l'ús del valencià, d'un comportament lingüístic no discriminatori i, en general, de la interacció comunicativa satisfactòria.

2.2.2. Nuclis de continguts

Serà objecte d'aprenentatge en les dues llengües un conjunt de sabers procedimentals, conceptuals i actitudinals que s'organitzaran al voltant de quatre nuclis de continguts fonamentals:

Nuclis de contingut (Regulats pel DECRET 50/2002)	Apartats de cada unitat (Concreció en la nostra proposta didàctica: València: Llengua i Literatura 1 i 2)
1. Comunicació	Comunicació: Diversitat textual, Llengua i societat
2. Estudi de la llengua	Reflexió lingüística
3. Literatura	El text literari
4. Tècniques de treball	Tècniques de treball

3. L'avaluació

3.1. Els criteris d'avaluació

Els criteris d'avaluació dels continguts de Batxillerat que estableix el Decret 50/2002 són els següents

1. Analitzar, interpretar i valorar textos escrits específics (humanístics, periodístics, científics, literaris, etc.), de diferent nivell de formalització, tenint en compte la funció social que exerceixen, la tradició cultural en què s'inscriuen, la seua estructura i els valors que transmeten.

El criteri pretén valorar la capacitat de l'alumnat per a interpretar el sentit d'un text a partir de l'anàlisi de la seua estructura semàntica, del coneixement dels esquemes textuais i de les dades rellevants sobre la situació de comunicació. S'ha de tenir en compte, així mateix, la capacitat per a analitzar els valors, implícits o manifestos, del text (en especial els que reflecteixen usos discriminators) i per a reflexionar sobre ells críticament.

2. Elaborar memòries, informes, treballs d'investigació, etc., a partir de la consulta de fonts de divers tipus i integrar la seua informació en textos de síntesi, que presenten les dades principals i els distints punts de vista, les seues relacions i la perspectiva pròpia, utilitzant els procediments de documentació i tractament de la informació propis de l'àmbit acadèmic.

El criteri orienta la valoració de la capacitat per a accedir de forma autònoma a les fonts d'informació, seleccionar en elles les dades pertinents a través de fitxes, resums, esquemes, etc., i reutilitzar-les en l'elaboració de textos propis de l'àmbit acadèmic, siga quin siga el tema sobre el qual tracten. S'atendrà, per tant, en la valoració dels textos produïts per l'alumnat (memòries, treballs d'investigació, etc.), tant la seua coherència, com l'ús apropiat de procediments de citació (notes a peu de pàgina, cometes, etc.), la inclusió correcta de la bibliografia consultada i l'elaboració d'índexs sobre el contingut dels textos, respectant les convencions pròpies de l'àmbit acadèmic.

3. Crear textos escrits de caràcter formal adequats a la situació de comunicació, utilitzant mecanismes que els donen coherència i cohesió i atenent les seues diferents estructures formals.

El criteri atén el desenvolupament de la capacitat per a elaborar textos formals, de caràcter acadèmic, orientadors de l'opinió i de la conducta o reguladors de la vida social. S'haurà de valorar en aquestes produccions la selecció i l'estructuració de la informació d'acord amb la situació comunicativa i amb els esquemes textuais bàsics del text que es vulga produir (exposició, argumentació, instrucció, etc.). Així mateix es tindrà en compte la capacitat de l'alumnat per a situar-se com a emissor (per exemple, distanciant-se a través de l'ús de formes impersonals o despersonalitzadores, a través de l'absència de modalització...), per a utilitzar procediments que garanteixen la cohesió i per a usar correctament la varietat estàndard de la llengua així com els elements paralingüístics propis de cada tipus d'escrit.

4. Identificar en intercanvis comunicatius de tota classe, especialment en textos específics, expressions i valoracions que denoten usos discriminatoris (en relació amb el gènere social, amb la llengua, amb el grup ètnic o amb la pertinença a grups considerats marginals en la nostra societat), reflexionar críticament sobre aquestes i evitar-les en les produccions pròpies.

El criteri pretén comprovar la capacitat per a reconèixer en es usos lingüístics, com a forma del comportament humà, els prejudicis i les valoracions pejoratives que revelen les relacions socials entre es membres d'una comunitat de parlants. S'ha de valorar, així mateix, la capacitat per a reflexionar explícitament sobre estos usos i per a evitar-los, de forma autònoma i conscient, en les produccions pròpies.

5. Comprendre l'origen i el desenvolupament del castellà i del valencià en la seua història i en el moment actual, valorant les seues varietats.

El criteri se centra en la valoració del coneixement de les característiques generals dels processos de formació de les llengües, en concret, la consolidació, normalització i substitució de llengües i de la seua aplicació a l'anàlisi crítica de la realitat del nostre entorn. Per a això, es tindran en compte tant els aspectes lingüístics com els condicionants sociopolítics, en èpoques passades i en el món contemporani, implicats en estos processos (per exemple en la fixació de la norma culta, en la configuració i consolidació de l'estàndard, etc.). Així mateix, s'analitzarà i es valorarà la normalització lingüística com a procés oposat al de substitució i necessari per a detenir la pèrdua de vitalitat del valencià.

6. Distingir les diferents llengües constitucionals d'Espanya, conèixer el seu origen i evolució, promoure el seu ús normalitzat en tots els àmbits i valorar críticament les situacions de bilingüisme.

El criteri tracta d'orientar la valoració dels aprenentatges realitzats per l'alumne pel que fa a les llengües del territori espanyol -extensió, parentius, relacions amb altres llengües- i als fenòmens de contacte entre elles -factors que expliquen aquest contacte, característiques i conseqüències del contacte, actituds que provoca,

7. Conèixer, identificar i analitzar les varietats lingüístiques (espacials, socials i d'estil) del castellà i del valencià i les actituds sociolingüístiques que en elles es manifesten, així com les diferents

causes que pot tenir, en una situació de contacte de llengües, l'elecció d'una d'elles o l'alternança de codis en un mateix discurs.

El criteri se centra en la capacitat per a utilitzar en l'anàlisi de l'activitat comunicativa la informació que determinades marques lingüístiques proporcionen sobre l'origen geogràfic dels parlants, sobre la seua pertinença a un grup social i sobre el moment històric en què es produeix el discurs. Així mateix, el criteri atén a la capacitat d'analitzar i valorar el significat que té l'alternança de codis en una situació de llengües en contacte, tant en els casos d'adopció d'una de les llengües per a situacions comunicatives determinades com en els casos d'alternança de codis dins d'un mateix discurs (valor retòric en el discurs citat, valors connotats per expressions d'una determinada llengua o per l'alternança de llengües en una conversació, etc.). En tots els casos s'atindrà l'anàlisi crítica de les actituds sobre la llengua i els parlants que comporta l'elecció d'una llengua o d'una varietat determinada, així com les implicades en el canvi de llengua.

8. Analitzar l'evolució històrica dels gèneres literaris en castellà (des del segle XVIII fins a l'actualitat) i en valencià (segle XX), atenent el marc històric i cultural i la seua relació amb els autors i les obres mes destacats.

Es tracta de valorar la capacitat per a comprendre el fenomen literari com a producte cultural situat en un context sociohistòric determinat i per a interpretar obres literàries en relació amb el gènere a què s'adscriuen convencionalment i amb els procediments retòrics que les singularitzen. Serà necessària la lectura d'obres literàries completes o de fragments extensos als quals aplicar els criteris d'anàlisi literària i d'interpretació d'acord amb el context de producció.

9. Conèixer i valorar les obres i els autors mes representatius de la literatura dels segles XVIII, XIX i XX en les diverses llengües constitucionals i en les grans línies de la literatura universal.

El criteri pretén que l'alumnat adquireisca una visió mes amplia de la producció literària, amb coneixements d'obres d'altres tradicions que li permeten la comparació i el reconeixement del component ideològic que transmeten.

10. Manejar els recursos informàtics bàsics (processadors de textos, correctors ortogràfics, bases de dades, Internet, multimèdia...), i aplicar-los a la recerca i elaboració de la informació.

El criteri pretén que l'alumnat siga capaç d'utilitzar les tecnologies de la informació i que les incorporen al seu treball acadèmic.

11. Conèixer i aplicar tècniques d'anàlisi i comentari de textos, així com d'elaboració de treballs acadèmics,

El criteri fa referència als procediments per a obtenir, tractar i reelaborar la informació, i per a produir els diferents textos propis de l'àmbit acadèmic. Es dedicarà una atenció especial al comentari de textos de caràcter formal, com a tècnica que arreplega els coneixements desenvolupats en els blocs de continguts.

4. L'atenció a la diversitat

L'atenció a la diversitat es un principi global que ha de contemplar-se des de tots els nivells de l'acció educativa, compromet tot el professorat i té a veure amb tots els alumnes i no sols amb aquells que presenten dificultats, problemes o limitacions personals o socials. Es concreta en un conjunt de mesures i actuacions progressives que repercutiran sobre les possibilitats d'aprenentatge dels alumnes i en el desenvolupament de les capacitats establertes en el currículum.

Les diferències que els alumnes i les alumnes presenten entre ells (superdotació, talents especials, dèficits intel·lectuals, condicions socials i culturals específiques ...) generen, també, necessitats educatives diverses. Tots i totes són capaços de progressar: per aconseguir-ho caldrà proporcionar-los un ensenyament ajustat a les seues necessitats educatives. En la programació dels cursos de Batxillerat hem tingut en compte aquesta diversitat i en conseqüència hem procurat la diversificació dels itineraris pedagògics de manera que puguen donar resposta a l'atenció a la diversitat des dels vessants essencials del procés educatiu: el què, com i quan ensenyar i el què, com i quan avaluar.

5. El tractament dels temes transversals

L'article vuité del Decret estableix que els anomenats temes transversals estaran presents en les diverses matèries en el grau pertinent al llarg dels dos cursos del Batxillerat. El preàmbul del decret justifica aquesta necessitat: "Els continguts específics de les diverses matèries han de complementar-se amb un conjunt de continguts educatius que han d'impregnar les disciplines pròpies del Batxillerat. Així, l'educació ambiental, l'educació per a la pau, l'educació per a la salut, l'educació per a la igualtat entre els sexes, l'educació sexual, l'educació del consumidor i l'educació viària no són simples epígrafs secundaris, esdevenen però un autèntic motiu de reflexió, debat i formació des dels camps específics d'aprenentatge:"

El tractament dels diferents temes transversals pressuposa:

- tria dels textos en concordança amb el tema transversal,
- presentació d'informació sobre el tema: fotografies, textos, gràfics, dibuixos...
- activitats de sensibilització sobre el tema tractat,
- activitats de desenvolupament a partir de la resposta inicial dels i de les alumnes,
- activitats de revisió i globalització sobre els diferents aspectes del tema tractat,
- activitats de recerca d'informació o projectes de treball alternatius relacionats amb els temes,
- activitats de resum i conclusions sobre els diferents temes,

Al curs els temes transversals apareixen reflectits de maneres diverses: unes vegades integrats com a contingut conceptual en la redacció general d'algun apartat, altres com a treball concretitzable mitjançant alguna activitat i, la major part d'ocasions, en la tria concreta dels textos (siguen aquests literaris o no) i en la selecció de les imatges que il·lustren el llibre.

No cal dir, que un altre gran tema transversal que circula al llarg de totes les unitats es aquell que treballa les actituds positives cap a l'ús de la llengua i sensibilitza l'alumne sobre qualsevol tipus de prejudici o discriminació referida a l'ús lingüístic. Així mateix, els valors culturals i patrimonials de la nostra cultura (aspectes relacionats amb la història, la cultura, la literatura, els costums i tradicions, etc.) i el coneixement de les distintes comarques de la nostra Comunitat transcorren també al llarg del curs d'una manera expressament diversificada.

6. Continguts de la matèria

6.1. La diversitat textual

En aquest apartat s'aniran introduint tot un seguit de conceptes teòrics bàsics per a la realització del comentari. Ben entés que el que interessa i s'exigirà a l'alumne és que sàpia aplicar de manera pràctica aquests conceptes, per això des de començament de curs els i les alumnes aniran realitzant comentaris dels diferents apartats que es vagen treballant. Es pretén que al mes de febrer s'hagen treballat ja tots els conceptes teòrics i els i les alumnes es troben ja en disposició de realitzar un comentari complet. Es dedicaran dues hores setmanals en aquest apartat. S'hi treballaran els següents continguts:

- *La comunicació i el llenguatge*
 - El procés de comunicació
 - El signe lingüístic
 - El llenguatge verbal
- *Les funcions del llenguatge*

- *El text i el context*
 - El text, unitat comunicativa
 - Les propietats del text
 - L'adequació
 - La coherència
 - La cohesió
 - La correcció
- *Tipus de textos*
 - Els textos argumentatius
 - Periodístics
 - Científics
 - Literaris
 - Els textos explicatius
- *El discurs oral i escrit*

Llengua i societat

Aquest apartat serà treballat conjuntament amb l'anterior i els alumnes hauran de saber aplicar de manera pràctica tot el que s'hi estudiarà al comentari de text.

- *La variació lingüística*
 - Llengua, norma i parla.
 - Tipus de variació
 - La variació diacrònica: història de la llengua.
 - La variació diatòpica: els dialectes geogràfics.
 - Català Oriental i Occidental.

- Principals Subdialectes. El valencià.
- La variació diacrònica: història de la llengua
- La variació diafàsica: els registres. La llengua estàndard.
- *La sociolingüística.*
- Conceptes bàsics.
- Llengües en contacte: bilingüisme, diglòssia, conflicte lingüístic.
- El procés de substitució lingüístic.
- El procés de normalització lingüística.
- Situació sociolingüística actual.

Qüestions pràctiques de gramàtica textual.

Aquest apartat correspon a la part pràctica de l'examen de les Proves d'Accés a la Universitat, per tant s'introduiran els necessaris conceptes teòrics, però, sobretot, es respondran de manera pràctica qüestions plantejades als exàmens.

- Els mecanismes de cohesió lèxica
- Els mecanismes de formació de mots
- Els connectors naturals i lògics
- L'anàfora
- La dixi (personal, espacial i temporal)
- La impersonalització
- La modalització
- La disposició textual i tipogràfica
- Les nominalitzacions i altres recursos de condensació informativa

A més d'aquestes qüestions també s'hi treballaran els temes de sintaxi i lèxic que s'esmenten a l'apartat següent.

Qüestions ortogràfiques i gramaticals.

Aquest apartat haurà de ser treballat de manera individual i autònoma per cada alumne/-a fora de classe, això no obstant els possibles dubtes es plantejaran a classe. L'alumne realitzarà els exercicis del llibre *Consultor Gramatical* de l'editorial Tabarca i **els presentarà al professor, en les dates indicades, escrits en fulls en blanc amb tot allò que siga necessari per a la seua comprensió —en cas de frases per accentuar, per exemple, escriurem tota la frase i no només les paraules a accentuar—**. La correcta presentació de tots aquests exercicis serà CONDICIÓN NECESSÀRIA per aprovar cada avaluació. A més a més, en cada avaluació es realitzarà un examen de repàs dels aspectes gramaticals treballats que tindrà un valor del 20 % de la nota dels exàmens. En el segon i tercer examen es podran incloure qüestions de les avaluacions anteriors. El primer examen constarà d'una prova de la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià del Nivell Elemental a la qual se li afegirà alguns dels apartats tractats al *Consultor*; el segon examen serà una prova real i completa de la Junta del Nivell Mitjà, per la qual cosa, a banda dels apartats esmentats, també s'hi inclouran els continguts que recull la programació de la Junta en aquests dos nivells.

Activitats del *Consultor Gramatical* a treballar de manera autònoma i a presentar abans del dia 20 de novembre:

- La síl·laba

- Els diftongs
- La dièresi
- L'escriptura de s, ss, c, ç, z
- L'escriptura de j, g, tj, tg
- L'escriptura de x, ix, tx, ig
- L'accentuació
- L'apòstrof
- Els numerals (pàg. 65)

Els exercicis dels següents apartats es poden fer al llibre:

- El guionet
- El guió
- El punt
- Els dos punts
- La coma
- El punt i coma
- El signe d'interrogació i el signe d'admiració
- Els punts suspensius
- Els parèntesis
- Les cometes

Activitats del *Consultor Gramatical* a treballar de manera autònoma i a presentar abans del dia 12 de febrer (pàg. 58 a 67)

- Els pronoms (pàgs. 154-178)
- El verb (pàgs. 74 a 152)
- Les preposicions (pàg. 194)

Activitats del *Consultor Gramatical* a treballar de manera autònoma i a presentar abans del dia 23 d'abril (pàg. 68 a 71)

- Les categories gramaticals
- El nom o substantiu. Classes de noms
- El gènere dels substantius
- El nombre dels substantius
- L'adjectiu
- Els determinants (excepte Els numerals)
- Els relatius
- Els adverbis
- Les conjuncions
- L'oració

Ajudes a Internet

Per a preparar els exàmens d'ortografia i gramàtica —i també les diferents convocatòries i nivells de la Junta— podeu practicar al web de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana, a l'Àrea de Política Lingüística i a l'apartat de la JQCV (<http://www.edu.gva.es/polin/val/index.htm>). Hi trobareu el programa de continguts de cada nivell dels exàmens de la Junta, dictats, lectures, les dates i llocs de realització, així com els resultats de les proves, i dos programes que us ajudaran a preparar i superar aquestes proves: *Juga Llengua* i *Pràctic*.

A més també podeu accedir al *Salt* —i descarregar-vos-el—, que com ja sabeu és un programa de traducció i correcció de textos en valencià (http://www.edu.gva.es/polin/val/salt/apolin_salt.htm). Un altre traductor que podeu consultar en línia és l'*Internostrum* (<http://www.internostrum.com/>)

A més a més, també podeu trobar a la xarxa, entre altres, els següents diccionaris en línia:

- els *Diccionaris en Línia* que ofereix l'Àrea de Política Lingüística de la Conselleria d'Educació (<http://www.diccionarisvalencia.es/>),
- el *Diccionari Ortogràfic i de Pronunciació* de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (<http://www.avl.gva.es/lletres.asp>),
- el *Diccionari Català, Valencià i Balear* d'Antoni Alcover i Francesc de B. Moll (<http://dcvb.iecat.net/>)
- el *Diccionari de la Llengua Catalana* de l'IEC (<http://dlc.iec.cat/>), o
- el *Diccionari de la llengua catalana multilingüe* (català-castellà-francès-anglès-alemany) (<http://www.grec.net/cgibin/mlt00.pgm>) .

PROPOSTA DE MODEL DE COMENTARI UNIFICAT ANÀLISI DE TEXT: VALENCIÀ I ANÀLISI DE TEXT.CASTELLÀ

Seguim l'estructura establerta en la normativa, que distingeix 3 blocs.

A. Capacitat d'anàlisi i de síntesi del text [3 punts]

- Realització d'un resum del text
- Establiment del tema.
- Delimitació de les parts del text i organització estructural

B. Comentari crític sobre el contingut [4 punts]

B1. Caracterització del text [3 punts: 0,5 punts per qüestió comentada]

- Establir l'àmbit d'ús
- Establir el gènere discursiu
- Establir el tipus de text i la finalitat comunicativa
- Varietat lingüística
- Polifonia i intertextualitat.
- Pressuposicions
- Funcions lingüístiques predominants
- Modalitat oracional, modalització i impersonalitat
- Mecanismes de cohesió lèxica
- Mecanismes de cohesió gramatical
- Mecanismes de connexió

B2. Valoració personal [1 punt]

C. Qüestions de llengua sobre el text [3 punts]

En aquest bloc, s'avaluaran aspectes de qualsevol nivell del llenguatge: morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i pragmàtica.

EXPRESSIÓ DE L'ESTUDIANT: La correcció gramatical i els aspectes de cohesió, coherència i adequació es tindran en compte en la qualificació final. Si la valoració global és positiva, es podrà pujar fins a 1 punt la nota obtinguda en el comentari. Si és negativa es podrà disminuir fins a dos punts.

Informació a Internet sobre les Proves d'Accés

Per a qualsevol informació sobre l'assignatura de València en les Proves d'Accés a la Universitat podeu consultar <http://www.uv.es/filocat>, en *Informació general, PAU*. Ací trobareu els continguts i les característiques de les proves, alguns textos comentats, exàmens reals de selectiu corregits i puntuats, i les proves de selectiu de l'assignatura des de la convocatòria de juny de 2004, amb el seu corresponent solucionari.

El Departament de València ha realitzat l'adaptació següent d'aquest guió:

València, 2n de batxillerat. Guió del Comentari de Text

1. Capacitat d'anàlisi i de síntesi del text. Coherència. [3 punts]

1.1. El tema i les idees.

1.1.1. *Principal o eix temàtic (tesi en argumentacions).*

1.1.2. *Secundàries (arguments i contraarguments).*

1.2. El resum del text.

1.3. Els elements paratextuals.

1.3.1. *El títol (temàtic o remàtic).*

1.3.2. *Altres (fotos, subtítols, títols de seccions ...).*

1.4. L'estructura temàtica (climàtica, anticlimàtica, lineal o circular).

1.5. L'estructura textual.

1.5.1. *L'estructura externa (paràgrafs).*

1.5.2. *L'estructura interna o macroestructura (parts del text pel seu contingut: introducció, exposició i conclusió en l'argumentació).*

1.5.2.1. *Coincidència —o no— amb superestructures (argumentativa, narrativa, expositiva ...).*

2. Comentari crític sobre el contingut [4 punts]

2.1. Caracterització del text. L'adequació.

2.1.1. La intenció.

2.1.2. La funció del llenguatge predominant.

2.1.3. L'àmbit, el tipus i el gènere.

2.1.4. La teoria dels actes de parla: directes o indirectes (Coincidència —o no— intenció, funció i tipus de text).

2.1.5. Els elements de la comunicació.

2.1.5.1. *Emissor/Receptor.*

2.1.5.1.1. *Emissor i receptor real.*

2.1.5.1.2. *Emissor i receptor model.*

2.1.5.1.2.1. *Pressuposicions i Coneixements enciclopèdics.*

2.1.5.1.2.2. *El context situacional (fora i anterior al text i a l'autor).*

2.1.5.1.3. *Les veus del discurs (en relació amb els díctics personals).*

2.1.5.1.3.1. *Locutor (Díctics 1a persona).*

2.1.5.1.3.2. *Alocutari (Díctics 2a persona).*

2.1.5.1.3.3. *Altres enunciadors.*

2.1.5.2. *El codi. La llengua —o llengües— i la varietat utilitzada.*

2.1.5.2.1. *V. diacrònica (època històrica, o generació).*

2.1.5.2.2. *V. diatòpica (dialectes geogràfics).*

2.1.5.2.3. *V. diastràtica (nivell social).*

2.1.5.2.4. *V. diafàsica (els registres. Factors que els defineixen: canal, tema, relació interpersonal i intenció. Tipus de registre).*

2.1.5.3. *Canal (oral o escrit, o variacions).*

2.1.5.4. *Espai i temps (coincidència, possibilitat d'interacció. Relació díctics espacials i temporals).*

2.2. La caracterització del text. La cohesió.

2.2.1. *La cohesió lèxica.*

2.2.1.1. *Identitat (repetició).*

2.2.1.2. *Hiperonímia/hiponímia.*

2.2.1.3. *Sinonímia.*

2.2.1.4. *Mots generals.*

2.2.1.5. *Antonímia.*

2.2.1.6. *Complementarietat o Oposició relativa.*

2.2.1.7. *Relació pragmàtica.*

2.2.2. *La connectivitat (textual, no oracional: que relacione parts de l'estructura interna).*

2.2.2.1. *Els connectors naturals (espai i temps).*

2.2.2.2. *Els connectors lògics (addició, contrast, reformulació, exemplificació i conseqüència).*

2.2.3. *L'expressió referencial.*

2.2.3.1. *L'anàfora (referències dins el text).*

2.2.3.1.1. *D'identitat (el mateix objecte o ésser, o idea).*

2.2.3.1.2. *De sentit (una altra).*

2.2.3.1.3. *Extensió de l'anàfora (referent una oració o paràgraf).*

2.2.3.2. *La dixi (referències fora del text).*

2.2.3.2.1. *Dixi personal.*

2.2.3.2.2. *Dixi temporal.*

2.2.3.2.3. *Dixi espacial.*

2.2.4. *La impersonalització (recursos i conclusions).*

2.2.5. *La modalització .*

2.2.5.1. *Selecció de la informació.*

2.2.5.2. *Recursos emfasitzadors (cometes, cursiva, negretes ...).*

2.2.5.3. *Elements lèxics valoratius (substantius, adjectius valoratius i verbs performatius).*

2.2.5.4. *La derivació (diminutius afectuosos, augmentatius ...).*

2.2.5.5. *Elements pragmàtics.*

2.2.5.5.1. *La ironia.*

2.2.5.5.2. *La interrogació retòrica.*

2.2.5.5.3. *Canvis de llengua o de registre.*

2.2.6. *La disposició textual i tipogràfica.*

2.3. Valoració personal (1)

2.3.1. *Presentació de les idees i de la intencionalitat de l'autor.*

2.3.2. *Valoració crítica i personal de l'alumne sobre les idees i la conclusió exposades per l'autor:*

2.3.2.1. *Nous arguments a favor o en contra.*

2.3.2.2. *Relació amb temes interdisciplinaris.*

2.3.2.3. *Relació amb l'experiència personal.*

2.3.2.4. *Judicis de valor personal.*

2.3.3. *Actualitat, utilitat i interès del tema del text.*

2.3.4. *Comentari sobre el to general del text.*

2.3.5. *Valoració de la quantitat i qualitat de la informació presentada en el text.*

2.3.6. *Conclusió final.*

7. Els temes transversals i el tractament de la diversitat

Els temes transversals —Educació ambiental, Educació per a la pau, Educació del consumidor, Educació per a la igualtat d'oportunitats entre sexes, Educació per a l'oci i el temps lliure, Educació per a la diversitat cultural, Educació per a la solidaritat...— apareixen formulats, de manera prioritària, com a continguts actitudinals, però també com a continguts conceptuals i procedimentals.

Aquests temes solen incloure's a partir de textos (orals o escrits) que poden ser tant reals i actuals, com literaris i d'altres èpoques, i solen treballar-se en activitats diverses (tant individuals com col·lectives, orals i escrites). Però perquè aquests continguts no esdevinguin elements aïllats i, per tant, difícilment assumibles com a valors que han de ser omnipresents en la comunicació personal de cadascú, cal:

- a) la seua presència en totes les unitats i la seua relació adequada amb cada context històric, literari o comunicatiu; i
- b) que les mostres de discursos que oferim i les activitats que els treballen impulsen l'alumnat, d'una manera natural i integradora, a reflexionar i a posicionar-s'hi.

Quant al tractament de la diversitat, en estudiar els processos d'ensenyament/aprenentatge, hom sol coincidir en el fet que els aprenentatges depenen de les característiques singulars de cada aprenent, de les experiències que ha viscut —diferents centres, professorat, materials didàctics, grau d'exigències...— i dels seus interessos, motivacions i capacitats. D'aquestes premisses es desprèn la necessitat d'un enfocament pedagògic que contemple l'atenció a la diversitat de l'alumnat com un eix de la seua actuació, encara que, en Batxillerat, sembla més raonable que en l'ESO exigir de l'alumnat que, majoritàriament, tinga voluntat d'assolir, com a mínim, un nivell mitjà de coneixements dins del grup. Això implica que cal esperar que l'actitud dels discents siga menys desestructurada i heterogènia i més positiva de cara a l'activitat acadèmica, per tal com es tracta d'una etapa postobligatòria adreçada als estudis posteriors, i perquè els anys i la superació de l'ESO hauran marcat un procés de selecció i de més maduresa.

Continuem oferint, com a l'ESO, la possibilitat del treball en grup. En bona part de les activitats de reflexió i de planificació, aquest sistema pot continuar sent una eina per a facilitar la interacció entre alumnes amb diferents capacitats i coneixements, i pot millorar la motivació i la competència dels més febles, afavorint l'aprenentatge per la imitació de les estratègies i dels recursos utilitzats pels companys i companyes.

El tractament de la diversitat es veu potenciada pels factors següents:

- a) La presència de textos inicials i les activitats consegüents que permeten determinar, des del començament de la unitat, el nivell de coneixements previs de l'alumne i del grup-classe. Aquesta exploració o avaluació inicial, com és lògic, ens resultarà útil per a esbrinar el nivell des d'on s'ha començar i la manera de planificar l'ensenyament, especialment en el cas d'unes matèries com la Llengua i la Literatura, que són comunes a totes les modalitats del Batxillerat.
- b) La preocupació per l'orientació i l'anàlisi del procés d'aprenentatge fa que es desenvolupen i s'expliquen els aspectes essencials que es pretenen estudiar i quins coneixements concrets s'hauran d'haver assolit en arribar al final de la unitat
- c) Es plantejaran activitats de reforçament, segons les necessitats específiques de cada discent.

En conclusió, totes aquestes propostes pretenen contribuir a la difícil i costosa adequació a les característiques específiques de cada alumne. Amb aquesta intenció es plantegen formes d'intervenció educativa que facen compatibles els interessos del grup i els de l'individu de manera que s'aconsegueisca,

com a objectiu prioritari, una preocupació personal per la nostra llengua i la nostra literatura, tant en el seu vessant comunicatiu i sociolingüístic com en la seua faceta estètica. I açò ho aconseguirem si som capaços de provocar canvis en els comportaments lingüístics —individuals i col·lectius— i que aquests esdevinguen hàbits permanents de respecte al patrimoni lingüístic i cultural dels valencians, per damunt de l'assignaturització i com alguna cosa més profunda que el legítimament desitjat aprovat.

8. Criteris d'organització i seqüenciació dels continguts (conceptes, procediments i actituds)

El Departament de Valencià planteja el nucli de la varietat de discursos, com a eix vertebrador en segon curs, al voltant del qual s'integren la resta de continguts del currículum.

Pel que fa a l'àmbit acadèmic, s'estableixen com a continguts específics els procediments per a obtenir, tractar i reelaborar la informació, i per a produir els diferents textos propis d'aquest àmbit discursiu, juntament amb els coneixements explícits que aquests sabers pràctics impliquen.

Quant als discursos que orienten l'opinió i la conducta, ressaltem la importància de l'anàlisi crítica dels procediments usats com a estratègies per a aconseguir les finalitats comunicatives pròpies d'aquests discursos, principalment la persuasió per tal de mantenir o alterar tant l'opinió com la disposició a actuar.

També s'inclou una unitat referida a un àmbit literari específic en tractar l'assaig, amb les característiques i els subgèneres assagístics.

Durant el curs 2008-2009 seguirem la següent seqüenciació:

- *Primer trimestre:* Coherència i Valoració personal. Els diferents "que", els connectors i la modalització.
- *Segon trimestre:* Adequació i Cohesió. La impersonalització, les anàfores —la pronominalització—, la dixi i les oracions compostes i els seus connectors.
- *Tercer Trimestre:* Prepararem les Proves d'Accés a la Universitat amb la realització de diferents comentaris de text, però ara ja complets. Lèxic.

D'acord amb els objectius fixats, els **continguts** d'aquesta àrea es concreten en:

- a) **procediments**, que es refereixen a destreses: per a la producció i la interpretació del discurs, per a la reflexió sobre el funcionament de la llengua i per a la sistematització i l'aplicació dels coneixements gramaticals i literaris.
- b) **conceptes**, o coneixements explícits i organitzats: sobre les unitats lingüístiques i llur funcionament en el discurs, sobre la variació de la llengua i dels usos, i sobre les convencions del discurs literari i els seus contextos de producció i recepció.
- c) **actituds** afavoridores de la normalització de l'ús del valencià i d'un comportament lingüístic no discriminador en general.

Aquests tres tipus de continguts es treballen per mitjà de les eines següents:

Conceptes:

- Estudi de la història de la literatura estructurada per gèneres literaris i per èpoques.

- Estudi cronològic de la història de la llengua des d'una perspectiva sociolingüística.
- Estudi de recursos lingüístics i literaris.
- Estudi de les propietats textuais.
- Estudi dels recursos lingüístics que permeten la cohesió i la coherència dels textos.

Procediments:

- Pràctica de la competència oral (taller).
- Pràctica dels gèneres literaris (una unitat introductòria i un taller per cada gènere tradicional —narrativa, poesia i teatre—, a més d'un taller d'assaig i un altre de gèneres literaris populars).
- Pràctica del comentari de textos
- Pràctica de lectura crítica i d'escriptura progressiva dels diferents gèneres i tipologies textuais (mitjançant el comentari de textos i els tallers).

Actituds:

- Valoració, a partir de l'anàlisi de les conseqüències socials que es deriven, de les actituds lingüístiques (Taller d'actituds lingüístiques i diversos apartats de Textos i Contextos).
- Sensibilització envers els temes transversals en determinats aspectes relacionats amb els diferents gèneres i tipologies textuais . Aquesta sensibilització s'aconseguirà mitjançant:
 - la contextualització de les opinions literàries en l'època en què es produïen,
 - l'actualització d'aquestes opinions i anàlisi de la seua relació amb la societat en què vivim, i
 - la lectura crítica dels diversos agents i sistemes comunicatius que ens envolten i de les seues produccions textuais.

9. Lectures

Dins d'aquest ús comunicatiu de la llengua, la lectura assumeix una importància capital, fins aplegar a ser-ne l'eix vertebrador. La lectura és una activitat imprescindible per a la comprensió dels textos i per al desenvolupament de la pròpia expressió oral i escrita, a més de constituir una tasca insubstituïble per al desenvolupament en l'alumnat de l'autonomia de l'aprenentatge.

Per potenciar la capacitat lectora, però especialment el gust per la lectura, a banda dels textos a treballar durant el curs, s'hi assignen diverses lectures per curs.

Primera avaluació (30-31 d'octubre)

1. Tuson, Jesús. *Històries Naturals de la paraula*, Ed. Empúries
2. Tuson, Jesús. *Mal de llengües*, Ed. Empúries

Segona avaluació (29-30 de gener)

1. Fuster, Joan. *Ser Joan Fuster*. Ed. Bromera (selecció de J.A. Fluixà i A. Martínez)
2. Fuster, Joan. *Raons i paraules*. Ed. Hermes (selecció d'Isidre Crespo)

Tercera avaluació (abans 30 d'abril)

1. Martí, A, *De tot cor*, Ed. Bromera.
2. Simó, I. Clara, *El meu germà Pol*, Ed. Columna o 62.
3. Torrent, F. *Judici Final*. Ed. Columna o Bromera.
o qualsevol altra d'un escriptor o escriptora actual.

Cada alumne/-a haurà de llegir, almenys, un llibre dels proposats en cadascun dels períodes. Tot tenint present que LA LECTURA DELS 3 LLIBRES ÉS CONDICIÓN NECESSÀRIA PER APROVAR CADA AVALUACIÓ I EL CURS EN LA SEUA TOTALITAT. En cada període, entre les dates assenyalades, es realitzarà un control de lectura, oral o escrit, en què es contestaran un seguit de preguntes sobre el llibre per tal de demostrar ÚNICAMENT la seua lectura. Per a la realització del control de lectura dels dos primers llibres, els i les alumnes podran ajudar-se de fitxes o apunts de lectura personal —no s'hi acceptaran fotocòpies ni fulls escrits amb ordinador. La lectura de més llibres durant cada trimestre es premiarà amb una millora de la nota d'avaluació.

10. L'avaluació.

En segon de batxillerat, per a poder aprovar una avaluació són condicions necessàries:

- superar-ne els exàmens, i
- llegir els llibres de cada avaluació
- Presentar els exercicis d'ortografia i gramàtica en els terminis previstos i en les condicions demanades.

A partir d'aquesta condició prèvia la qualificació de cada avaluació serà:

- un 30 %, el treball personal durant l'avaluació: revisió dels quadern de l'alumne i del quadern de vocabulari, realització de comentaris i elaboració de textos a classe o a casa, dictats, exercicis gramaticals, actitud envers el treball i la classe, etc.
- un 70 % els exàmens realitzats durant l'avaluació
 - Els exàmens, de la mateixa manera que a les Proves d'Accés a la Universitat, constaran de dues parts:
 - Comentari del text: 7 punts.
 - Qüestions pràctiques sobre el text: 3 punts.
 - Es realitzarà en cada avaluació un examen de qüestions d'ortografia i gramàtica que tindrà un valor del 20 % de la nota dels exàmens. De la mateixa manera, que a les PAU l'ortografia pot restar un màxim de 2 punts.

Pel que fa a les avaluacions, se seguirà el sistema d'avaluació contínua. No hi haurà RECUPERACIONS: la primera avaluació suspesa es recupera en aprovar la segona; i per recuperar la segona, s'ha d'aprovar la tercera i final. Per tant, la qualificació de la tercera avaluació, l'última, és la definitiva per a tot el curs, independentment de les notes aconseguides en les altres avaluacions. A final de curs NO es realitzarà CAP recuperació ni de la Tercera, ni de les anteriors.

7. Els materials de l'alumne.

Llibre d'exercicis gramaticals:

- Ruiz, F. *Consultor Gramatical. Ortografia i morfosintaxi. Exercicis autocorrectius*. Ed. Tabarca

En començar el curs es repartirà a l'alumnat:

- El quadre de la programació general i les lectures del curs
- Els criteris d'avaluació del curs en general.
- Les normes bàsiques de presentació que han de complir els treballs de classe.

A més l'alumne també disposarà de:

- Durant el curs no hi haurà llibre de text, sinó que es treballarà amb materials elaborats pel Departament de València que es repartiran a classe.

PROGRAMACIÓ de VALENCIÀ. LITERATURA

2n de batxillerat

Xavier Carazo Carrasco

1. Continguts.

Primera Avaluació.

1. El Modernisme.

- Concepte i cronologia.
- Context històric
- La narrativa modernista.
- J. Maragall.
- El teatre.
- L'Escola Mallorquina.
- Lectura:
 - Bertrana, P. *Josafat*. Ed. 62-El Cangur/ Barcanova.
 - Maragall, J. *El comte Arnau*. Ed. 62-El Garbell.

2. El Noucentisme

- Concepte i cronologia.
- Context històric.
- Eugeni d'Ors.
- L'entronització de la poesia: Josep Carner.
- La problemàtica de la narrativa i el teatre.
- Lectura:
 - Carner, J. *Els fruits saborosos*. Ed. 62-L'Alzina.
 - Pous i Pagès, J. *La vida i la mort d'en Jordi Fragonals*. Ed. 62.

Segona Avaluació.

3. L'avantguardisme.

- Salvat Papasseit, Salvador Dalí i la poesia de síntesi de J.V. Foix.
- La novel·la, el teatre i la poesia des de la Dictadura de Primo de Rivera fins a la Guerra Civil
- Carles Riba.
- L'evolució literària valenciana des de l'inici de segle fins a l'anomenada *Generació de 1930*.
- Lectura:

- Salvat-Papasseit, J. *La rosa als llavis*. Ed. Ariel
- Llor, M. *Laura a la ciutat dels sants*. Ed. 62-MOLC.

4. El procés de normalització literària des de l'acabament de la guerra civil fins l'actualitat.

- Etapes:
 - la postguerra,
 - la dècada dels seixanta i el realisme social,
 - els darrers anys.
- Característiques socioliteràries dels diversos gèneres.
- Lectura:
 - Rodoreda, M. *La plaça del diamant*. Club editor.
 - Villalonga, LI. *Bearn*. Ed 62-MOLC.

5. La Lírica contemporània.

- J.V. Foix.
- Pere Quart.
- Salvador Espriu.
- Joan Vinyoli.
- Vicent Andrés Estellés.
- Gabriel Ferrater.
- La poesia dels setanta.
- Lectura:
 - Estellés, V.A. *El llibre de meravelles*. Ed. 3 i 4.
 - Espriu, S. *El caminant i el mur*. Ed. 62-L'Escorpí.

Tercera Avaluació.

6. La narrativa contemporània.

- LI.Villalonga.
- Mercè Rodoreda.
- Pere Calders.
- Manuel de Pedrolo.

- Enric Valor.
- La novel·la dels setanta.
- Els subgèneres novel·lístics.
- El conte.
- Lectura:
 - Calders, P. *Cròniques de la veritat oculta*. Ed. 62-MOLC.
 - Lozano, J. *Crim de germania*. Ed. 3 i 4.

7. L'assaig i la crítica contemporanis.

- Josep Pla.
- Joan Fuster.
- L'assagisme actual.
- Lectura:
 - Fuster, J. *Diccionari per a ociosos*. Ed. 62-El Cangur.
 - Pla, J. *El quadern gris*. Ed. Destino.

8. El teatre contemporani. Altres formes d'expressió literària.

- L'espectacle teatral. Textos, formes i evolució.
- La cançó i el cinema.
- Lectura:
 - Sirera, J.Ll. *El verí del teatre*. Ed. 62-El galliner.
 - Benet i Jornet, J.M. *Berenàveu a les fosques*. Ed 62.

El programa de l'assignatura obliga a un total de vuit lectures, sempre triant-ne una entre dues proposades. Així per al present curs es programa la lectura i el treball de la primera de les lectures presentades en cada cas. El Control de lectura serà oral a classe.

2. Seqüenciació.

Primer Trimestre: Temes 1 i 2

Segon Trimestre: Temes 3 a 6.

Tercer Trimestre: Temes 7 i 8.

3. Material de classe.

El material de classe, a més dels llibres de lectura, serà el preparat pel Departament durant els cursos proppassats i que va ser valorat positivament en finalitzar el curs.

4. Metodologia.

En classe s'explicaran els temes presentats al programa. Es comentaran els llibres de lectura i es faran comentaris de text a l'estil de l'examen de Selectiu, a partir de fragments dels llibres de lectura.

5. Criteris d'avaluació.

Es realitzaran exàmens, un en el primer trimestre, i dos en el segon i tercer trimestre. La qualificació de l'avaluació serà el resultat dels exàmens realitzats durant l'avaluació.

Es realitzarà una prova escrita de recuperació per avaluació.

PROGRAMACIÓ DE LLENGUA I IMATGE OPTATIVA DE 1r DE BATXILLERAT

Frederic Llopis Bauset

1. Introducció.

L'assignatura optativa de 1r. de Batxillerat "Llengua i imatge" s'oferta des de l'àrea de València, llengua i literatura, i comparteix, per tant, els continguts generals de l'àrea. L'objectiu primordial, doncs, és la millora de la competència comunicativa dels alumnes a partir de l'ampliació de les destreses discursives.

La base pedagògica que sustenta la matèria parteix d'aquest objectiu inicial. Així, l'ampliació del camp de les manifestacions textuais a altres sistemes semiòtics sobre els quals es pot aplicar el mateix tipus d'anàlisi discursiva, enriqueix la visió que els alumnes poden obtenir dels fenòmens comunicatius, al temps que contribuirà a una millor comprensió dels esmentats fenòmens.

S'intentarà assolir els objectius generals que s'esmenten tot seguit, tenint com a fil conductor del curs una mitjà audiovisual de gran importància en la nostra societat com és la publicitat, ja que en s'hi pot estudiar i analitzar les diferents vessants de de l'audiovisual i el llenguatge o llenguatges que els vehiculen.

Malgrat que la publicitat és omnipresent a la societat moderna, l'atenció que se li ha concedit tradicionalment dins l'ensenyament s'ha reduït a simples al·lusiona més o menys superficials, però sempre parcials i insuficients. Aquestes al·lusiona s'han circumscrit a matèries com la llengua –pel component lingüístic de tot anunci–, l'educació plàstica –per l'ús de la imatge– o les ciències socials –per la importància que la publicitat té en el funcionament de la societat de consum–

Mai s'havia considerat la publicitat com una matèria amb prou interès en si mateixa per intentar fer-hi un apropament directe. Però el cert és que ja fa anys que molts autors reclament una presència més significativa a les aules de l'educació per al consum, dins la qual no podia faltar, és clar, una introducció a la publicitat.

La reforma de l'ensenyament ha plantejat, en aquesta direcció, un seguit de termes transversals: matèries totes d'obligada presència en la vida d'un adult dins la societat actual, però que no es tractaven satisfactòriament des de cap assignatura. Un d'aquests temes és el consum. Coherentment el Departament de València de l'IES La Garrigosa ha decidit incloure l'estudi de la Publicitat dins l'optativa de Primer de batxillerat Llengua i imatge, ja que permet tractar-hi els diferents objectius esmentats més amunt amb les diferents mostres publicitàries.

En aquesta programació hem desenvolupat els objectius i els continguts d'aquesta assignatura optativa, i hi hem afegit el tractament d'alguns dels conceptes bàsics de l'educació del consumidor: la societat de consum i el seu funcionament, el paper de les estratègies del màrqueting i dels mitjans de comunicació, els objectius de la comunicació publicitària, les implicacions simbòliques del consum, l'estimació de les vendes, la publicitat enganyosa o il·lícita, etc.

Un dels principals factors que contribueixen a fomentar el consumisme és el desconeixement que els individus tenen dels recursos que s'utilitzen per a convèncer-los. El camí més efectiu per promoure el consum racional i madur és, doncs, la demitificació del fenomen publicitari a través dels mecanismes que fa servir.

Avui dia, no es pot atacar o rebutjar la societat de consum. Seria ingenu i inútil. El que sí que es pot fer és treballar a favor d'un consum responsable, basat en una actitud crítica, lluny de la ignorància i la desmesura que caracteritzen el consumisme modern.

Dins d'aquesta perspectiva, el present curs vol oferir una exposició de la publicitat amena, però alhora profunda i crítica, que arribe més enllà de la fascinació superficial, fins als mecanismes que sustenten i donen raó de ser a aquesta activitat bàsica de la societat de consum occidental.

2. Objectius generals de l'optativa valencià. Llengua i imatge.

El desplegament d'aquesta matèria hauria d'aconseguir en els alumnes l'adquisició de les capacitats següents:

1. Conèixer els processos comunicatius a l'àmbit dels mitjans de comunicació social i la complexitat dels elements que hi participen.
2. Comprendre els discursos àudio-visuals més significatius socialment, així com la seua relació amb el discurs verbal, tant oral com escrit.
3. Comparar i establir les relacions pertinents entre els procediments macro-textuals narratius, informativo-expositius i argumentatius als suports verbal, cinematogràfic i televisiu.
4. Aprofundir en els coneixements gramaticals que es desprenen de l'anàlisi textual, a partir de les conclusions extretes sobre aquesta mateixa anàlisi aplicada als mitjans àudio-visuals.
5. Reconèixer i analitzar els elements contextuals que conformen el missatge àudio-visual.
6. Analitzar i conèixer els procediments genèrics com a marcs de referència per a l'emissor i el receptor.
7. Dissenyar discursos àudio-visuals narratius, argumentatius i explicatius, tot utilitzant els procediments macrotextuals que els són propis i amb adequació a les situacions comunicatives.
8. Produir textos verbals que integren o es relacionen amb el discurs àudio-visual (guions, diàlegs, crítiques, disseny d'espais i personatges, ...).
9. Valorar l'artisticitat present als mitjans cinematogràfic i televisiu, i la consideració social que reben.
10. Conèixer i valorar la realitat sociolingüística als mitjans audiovisuals, analitzant-hi l'aparició i ús del valencià i valorant el procés de normalització que s'hi efectua.
11. Analitzar críticament conductes que denoten actituds discriminatòries, d'abús de poder o manifestacions de violència, en relació amb la llengua d'ús, el gènere social o els grups marginats en el nostre entorn social, tot i evitant-les en les produccions àudio-visuals pròpies.
12. Valorar el paper de la televisió, i en especial de la publicitat, en la conformació del model de societat postindustrial.

Objectius del curs sobre Publicitat.

1. Valorar la importància i la incidència de la comunicació publicitària en el funcionament de la societat de consum.
2. Analitzar críticament els models socials i de comportament que apareixen en els missatges publicitaris, dels quals són instruments de transmissió.

3. Identificar els mitjans de difusió de la publicitat.
4. Realitzar una lectura crítica, dins de les tres dimensions interpretatives (referencial, emocional i simbòlica) dels missatges publicitaris.
5. Reconèixer els elements que intervenen en la comunicació publicitària.
6. Identificar els recursos expressius, tant textuals com iconogràfics, emprats en els anuncis de premsa, ràdio, televisió i cobertura exterior.
7. Plantejar, desenvolupar i realitzar missatges publicitaris complets, seguint les regles fonamentals de la publicitat professional.
8. Analitzar els components formals i de contingut d'un missatge publicitari.
9. Valorar els elements artístics i estètics que trobem als missatges publicitaris.
10. Analitzar críticament la validesa i efectivitat dels anuncis.

3. Nuclis de continguts

El plantejament del curs, tot i l'elevat nombre de conceptes nous que s'hi introdueixen, és bàsicament procedimental i pretén que l'alumnat experimente tot allò que s'explica a la part teòrica. Les activitats seran molt variades i permeten una actitud lúdica, tot i que cal assegurar-se que els conceptes bàsics es consoliden correctament.

D'acord amb els objectius adés esmentats s'hi estableixen tres tipus de continguts:

- Procediments que es refereixen a destreses per a la producció i interpretació de discursos audiovisuals.
 1. Anàlisi dels mecanismes de consum de productes i serveis.
 2. Càlcul de preus i costos, estudis comparatius.
 3. Anàlisi dels valors emocionals i simbòlics atribuïts als productes i serveis.
 4. Estudis dels models personals i de comportament que suggereixen els missatges publicitaris.
 5. Reflexió crítica a partir de diverses opinions sobre la televisió.
 6. Deducció del públic objectiu al qual s'adrecen els missatges publicitaris.
 7. Estudi de la presència publicitària al carrer.
 8. Realització d'una enquesta.
 9. Diferenciació entre publicitat comercial i propaganda institucional o política.
 10. Creació de textos publicitaris.

11. Creació de logotips.
 12. Inducció de les característiques diferenciades d'un text publicitari respecte d'un text informatiu i un text literari.
 13. Creació d'eslògans publicitaris.
 14. Lectura d'anuncis atenent tant a la seua forma (codi textual i iconogràfic, estructura) com al seu contingut (missatge, consumidors als quals es dirigeix, valors que transmet).
 15. Creació d'anuncis per a revista.
 16. Creació de guions per a anuncis de ràdio.
 17. Creació d'esbossos per a anuncis de televisió.
 18. Creació d'esbossos per a tanques publicitàries.
 19. Anàlisi de característiques necessàries perquè un anunci siga eficaç.
 20. Transformació i manipulació de textos i imatges.
 21. Anàlisi dels significats denotatius i connotatius dels missatges publicitaris.
- Conceptes o coneixements explícits que fan referència a l'aplicació dels esquemes textuais al discurs àudio-visual, a les convencions genèriques i a les qüestions gramaticals relacionades amb els tipus de textos i amb l'especificitat del mitjà en què s'expressen:
1. La societat de consum
 - 1.1. El consum com a acte social.
 - 1.2. El consum com a element bàsic del sistema econòmic.
 - 1.3. La importància dels objectes en la vida moderna.
 - 1.4. Influència de la publicitat en la nostra societat.
 2. El màrqueting.
 - 2.1. Consumidor, mercat i competència.
 - 2.2. Producte, preu, distribució i comunicació.
 3. Els mitjans de comunicació.
 - 3.1. Característiques dels mitjans de comunicació.
 - 3.2. Relacions entre la publicitat i els mitjans.

4. Definició de publicitat.
 - 4.1. La persuasió.
 - 4.2. Publicitat referencial, emocional i simbòlica.
 - 4.3. Els costos i finançament de la publicitat.
5. Diferències entre publicitat comercial i propaganda institucions o política.
6. El procés d'elaboració dels anuncis.
 - 6.1. La campanya de publicitat.
 - 6.2. L'agència de publicitat.
7. El paper de la llengua en la publicitat.
8. El paper de la imatge en la publicitat.
9. Guió per a l'anàlisi d'anuncis.
10. Característiques dels anuncis.
 - 10.1. Característiques dels anuncis per al mitjà premsa escrita.
 - 10.2. Característiques dels anuncis per al mitjà ràdio.
 - 10.3. Característiques dels anuncis per al mitjans cinema i televisió.
 - 10.4. Característiques dels anuncis per al mitjà exterior.
11. Qualitats que ha de tenir un anunci perquè es considere eficaç.
12. Publicitat il·lícita. Publicitat enganyosa. Publicitat subliminal.

➤ Valors, normes i actituds que afavorisquen el posicionament i distanciament crític respecte als mitjans audiovisuals, en especial la publicitat dels mitjans de comunicació.

1. Interés per la influència que la publicitat exerceix en el consum i en la modelació de les actituds i conductes pròpies.
2. Participació en l'organització i l'elaboració d'un treball publicitari col·lectiu.
3. Valoració de les possibilitats publicitàries de la llengua i de la imatge.
4. Hàbit d'observació crítica dels missatges publicitaris.
5. Valoració crítica dels treballs creatius dels companys i de les companyes.

6. Desenvolupament de la creativitat guiada per uns objectius determinats.

7. Desenvolupament d'una actitud racional i responsable davants les situacions de consum.

4. Estructuració del curs.

El curs està dividit en quatre unitats:

- *On és la publicitat?*, situa el fenomen publicitari dins d'un context ampli i global per tal d'entendre'n la dimensió exacta. No es pot parlar d'anuncis amb pretensions mínimament rigoroses sense aclarir què són el consum i la societat de consum, com funcionen les tècniques de màrqueting o quin és el paper que, en el procés publicitari, desenvolupen els mitjans de comunicació de masses.
- *Què és la publicitat?*, la segona unitat, es dedica a delimitar l'activitat publicitària: naturalesa i característiques, despeses que comporta i diferenciació d'altres activitats properes, com ara la propaganda institucional o la propaganda política.
- *A Com funciona la publicitat?*, la tercera unitat, s'explica pas a pas el funcionament d'una campanya publicitària, des de la necessitat de comunicació massiva d'una empresa fins a l'aparició dels anuncis als mitjans. Es donen quatre idees senzilles de com funciona una agència de publicitat i de qui treballa. S'explora la utilització que la publicitat fa de la llengua i de les imatges i es proposa una guia d'anàlisi per a tota classe d'anuncis que permet fer-hi una aproximació acurada i crítica.
- La quarta unitat, *Els anuncis*, exposa les característiques diferenciades dels anuncis que apareixen en els mitjans: premsa, ràdio, televisió i publicitat exterior, i conclou sis criteris senzilles clars per determinar quan un anunci és efectiu i quan no ho és.

Aquests tres tipus de continguts s'apliquen als nuclis següents:

1. La publicitat
2. El Màrqueting
3. La publicitat als mitjans de comunicació
4. Llengua i publicitat
5. Imatge i publicitat
6. El procés de producció d'un anunci.

Unitat 1. *On és la publicitat?*

- La societat de consum
- El màrqueting
- El paper de la publicitat en la societat de consum
- La publicitat i els mitjans de comunicació.

Unitat 2. *Què és la publicitat?*

- La comunicació en el màrqueting.
- Definició de la publicitat
- Quant costa la publicitat i qui la paga?
- Publicitat comercial i propaganda.

Unitat 3. *Com funciona la publicitat?*

- La campanya de publicitat.
- L'agència de publicitat.
- La llengua i la publicitat.
- La imatge i la publicitat.
- Lectura d'anuncis.

Unitat 4. *Els anuncis.*

- La premsa.
- La ràdio.
- Cinema i televisió.
- Publicitat exterior.
- Anuncis bons i dolents.

5. Orientacions didàctiques

Tal com hem explicat a la introducció, tot i aquest curs presenta bon nombre de conceptes nous, està plantejat com un curs fonamentalment procedimental. L'estudiant ha d'assimilar aquests conceptes per mitjà de les activitats abundants, diverses i completes que es realitzaran al llarg del curs, més que no pas memoritzant-les.

La publicitat és una matèria prou atractiva i dinàmica per convidar a una actitud lúdica que no hem de desaproveitar. Al contrari, hem de saber treure partit de la seducció publicitària per tal de fer amenes una anàlisi i una reflexió profundes.

Com tota matèria nova i poc coneguda, la publicitat presenta una sèrie de paraules que no són del domini estàndard. Tecnicismes i termes estrangers que inclourem en un glossari al final del curs. Aquest glossari es converteix així en un recull de paraules tècniques pertanyents a l'activitat publicitària, algunes de més popularitzades –com espot o relacions públiques– i altres de menys conegudes –com ara opi, posicionament o suport.

Treballarem amb uns materials que disposaran de diferents estratègies per introduir la matèria. D'una banda, material gràfic abundant i recent que intenta connectar amb la realitat que els i les alumnes viuen cada dia fora de les aules. D'altra banda, s'hi aportaran dades i comentaris curiosos al voltant de l'activitat publicitària. S'intenta descobrir alguns aspectes de la publicitat que potser mai no ens havíem publicitat. Per últim, comptarem amb gravacions en suport vídeo, disc compacte o dvd, de'espots televisius a visionar a classe per tal d'exemplificar els conceptes estudiats.

6. Lectures

Els alumnes de l'optativa hauran de llegir un mínim de dos llibres al llarg del curs que tracten el tema de la publicitat:

Primer trimestre:

Alberola, Carles i Garcia, Robertp, *Spot*, Ed. Bromera

Summers, A. *Yo soy aquel negrito...* Ed. Martínez Roca

Segon trimestre:

Cerdà, R., *Manual de Publicitat. Hores de 64 minuts*. Edició pròpia. (Es troba de manera gratuïta a www.gmc24.com i al web del Departament de València).

Vives, A., *Maldita Publicidad*. Ed. Península

Cada alumne haurà de llegir dos dels llibres anteriors, lectura que haurà d'acreditar amb la realització d'un control de lectura escrit o oral en les dates que es fixaran oportunament. La lectura de dos dels llibres anteriors durant el curs serà **CONDICIÓ NECESSÀRIA** per aprovar cada avaluació i el curs en general. A més, s'avaluarà positivament i redundarà en una millora de la qualificació final d'avaluació la lectura d'altres llibres relacionats amb el món de la publicitat com ara:

Beigbédér, Frédéric, *13,99 euros*, Ed. La Campana.

Klein, Naomí, *No Logo*, Ed. Paidós

7. Criteris d'avaluació

Aquest curs és eminentment procedimental, tal com ja s'ha dit. El professor comprova l'assimilació dels conceptes a través de les activitats que fa l'alumnat quotidianament.

Al començament de curs, en l'avaluació inicial, comprovarem els coneixements que sobre la publicitat aporta l'alumne o l'alumna. A través d'un seguit d'exercicis diaris, en els quals aplicarem els conceptes que s'han explicat en la part teòrica, realitzarem l'avaluació formativa. I pel que fa a l'avaluació sumativa o final, proposarem exercicis complets de creació d'espots o campanyes publicitàries. Aquesta activitat pot servir per a mesurar el grau d'assimilació dels procediments, conceptes i valors treballats al llarg del curs. Aquest exercici consistiria en la ideació i realització d'anuncis per a revistes o periòdics, ràdio, televisió i tanques exteriors sobre un producte, del qual donarem totes les característiques i la informació necessària.

En aquest curs avaluarem:

1. Aplicar el model general de la comunicació als processos comunicatius de l'àmbit específic dels mitjans de comunicació social.
2. Interpretar produccions audiovisuals expressades en diferents mitjans i amb distintes finalitats comunicatives, tot aplicant els models textuais que es deriven de l'anàlisi de les produccions verbals.
3. Planificar i produir textos audiovisuals pertanyents a situacions de comunicació convencionals, i adequats al context en què s'inscriuen, amb la utilització dels procediments macroestructurals que ofereixen les tipologies textuais.
4. Reconéixer les específiques marques gramaticals dels textos verbals referides a l'enunciació i a les formes de cohesió, i relacionar-les amb els mecanismes equivalents dels textos àudio-visuals.
5. Identificar les marques genèriques com a guies orientadores, tant de la interpretació com de la producció. Aplicar els procediments de la intertextualitat, especialment els de la paròdia, en l'elaboració de missatges audiovisuals propis.
6. Comparar la consideració artística que s'atorga a les manifestacions literàries, cinematogràfiques i televisives, i analitzar quins factors, de caràcter social, històric i ideològic influeixen en aquesta consideració.
7. Analitzar l'ús del valencià als mitjans de comunicació àudio-visuals en relació amb el procés de normalització lingüística i dintre del marc dels models de televisió pública i privada.
8. Identificar en les produccions audiovisuals, i evitar-ne en les pròpies, conductes que manifesten actituds discriminatòries, d'abús de poder o de violència, en relació amb el gènere social, la llengua d'ús o la pertinença a grups marginats del nostre entorn social, amb atenció especial a aquelles que fan referència a la infantesa i al paper social de la dona.
9. Analitzar el rerafons ideològic associat al poder que s'amaga en el macrodiscurs televisiu i les formes encobertes de manipulació, amb atenció especial als missatges publicitaris.
10. Anàlisi del discurs publicitari gràfic i audiovisual. Missatge, contingut i interpretació.

Així mateix s'avaluarà en un **40%** el treball desenvolupat per l'alumne, la realització de les propostes de treball que es duguen a terme al llarg del curs.

- L'actitud que manifeste al llarg de l'avaluació
- les seues intervencions a classe,
- la realització de les propostes,
- l'originalitat, etc...

- la presentació del treball d'acord amb les condicions exigides,
- la presentació dins els terminis previstos, la qualitat de la seua producció, etc..

L'examen a realitzar en cada avaluació tindrà el valor del 60 %.

8. Materials

L'assignatura es treballarà a partir del manual: Fernández Cavia, J., *La publicitat*, de Josep. Ed. Castellnou.

Com és lògic en una assignatura audiovisual hi haurà una forta presència de material videogràfic, bé per a la utilització en classe per part del professor com a element de recolzament, bé per a la seua manipulació per part dels alumnes per a l'assoliment dels objectius de producció de textos audiovisuals.

Com en totes les altres matèries del departament els alumnes hauran de presentar els treballs d'acord amb les normes de presentació de treballs que es repartiran en començar el curs, i de les quals ja hem presentat un exemplar en aquesta programació

PROGRAMACIÓ DEL REPÀS DE PRIMER DE BATXILLERAT

Marc Jiménez Agulló

1. Materials.

Materials elaborats pel Departament de València

2. Continguts.

Tot seguint l'estructura de la matèria estudiada el curs passat, s'hi treballaran els següents blocs de continguts:

- ✓ *La diversitat textual.* Aspectes de tipologia textual.
- ✓ *Llengua i societat.* Conceptes bàsics de sociolingüística.
- ✓ *Reflexió lingüística.* Ortografia i gramàtica.
- ✓ *El text literari.* Història de la Literatura.

Dins cadascun d'aquests blocs es treballaran els següents conceptes:

- ✓ *La diversitat textual.* Aspectes de tipologia textual.
 - La comunicació i el llenguatge
 - El procés de comunicació.
 - Els signes. El signe lingüístic.
 - El llenguatge verbal.
 - El llenguatge no verbal.
 - Les funcions del llenguatge
 - L'acte comunicatiu.
 - Les funcions del llenguatge.
 - El text i el context. Les propietats del text.
 - El text, unitat comunicativa.
 - Text, discurs i enunciat.
 - Text i context.
 - Les propietats del text
 - **La varietat discursiva.**
 - Criteris de classificació dels textos.
 - Els gèneres discursius i tipus de textos.

- **Discurs oral i discurs escrit.**
 - Les relacions oral/escrit.
 - Diferenciacions discurs oral/escrit.
 - Algunes pràctiques discursives orals.
- **El text conversacional**
 - L'oral: límit i fronteres
 - La competència comunicativa oral.
 - El text conversacional.
 - Anàlisi de la conversa.
 - Tipus de textos conversacionals.
 - La conversa espontània.
- **El text narratiu.**
 - Definició i caracterització.
 - Estructura.
 - Anàlisi de les propietats textuais.
 - La modalitat i el punt de vista narratiu.
 - Tipus de textos narratius.
- **El text descriptiu.**
 - Definició i caracterització.
 - Estructura.
 - Tipus de textos descriptius.
- **El text explicatiu.**
 - Definició i caracterització.
 - Estructura.
 - Anàlisi dels recursos lingüístics i discursius.
 - Tipus de textos explicatius.
- **El text argumentatiu.**
 - Definició i caracterització.
 - Estructura.

- Anàlisi dels recursos lingüístics i discursius.
- Tipus de textos argumentatius.
- **El text instructiu.**
 - Definició i caracterització.
 - Estructura.
 - Anàlisi dels recursos lingüístics i discursius.
 - Tipus de textos instructius.
- **El text predictiu.**
 - Definició i caracterització.
 - Estructura.
 - Anàlisi dels recursos lingüístics i discursius.
 - Tipus de textos predictius.
- **El text retòric.**
 - Definició i caracterització.
 - Estructura.
 - Anàlisi dels recursos lingüístics i discursius.
 - Tipus de textos retòrics.
- ✓ *Llengua i societat.* Conceptes bàsics de sociolingüística.
 - **Les llengües del món.**
 - Les llengües del món: unitat i diversitat.
 - Les famílies lingüístiques.
 - Les llengües d'Europa.
 - **Les llengües romàniques i les llengües de l'Estat espanyol.**
 - Causes de la diversitat de les llengües romàniques.
 - La Romània lingüística.
 - Les llengües de l'estat espanyol.
 - **La variació lingüística.**
 - Classes de varietats.
 - Llengua, norma i parla.

- Varietats geogràfiques.
- Varietats històriques.
- Varietats socials.
- Varietats funcionals
- L'estàndard, una varietat comuna.
- **Les varietats geogràfiques.**
 - Divisió dialectal.
 - Els parlars orientals.
 - Els parlars occidentals: el nordoccidental i el valencià.
- ✓ *Reflexió lingüística.* Ortografia i gramàtica.
 - **Els nivells de l'anàlisi lingüística.**
 - *Fonaments de l'ortografia.* L'accentuació i dièresi.
 - *Components bàsics del lèxic valencià.* Formació i naixement de la llengua: substrat i romanització.
 - **El nivell fonètic i fonològic.**
 - Els sons.
 - Les vocals.
 - Les consonants.
 - *Fonaments de l'ortografia.* Les consonants oclusives sordes i sonores.
 - *Components bàsics del lèxic valencià.* L'adstrat i el superestrat..
 - **Els nivells morfològic.**
 - *Fonaments de l'ortografia.* Les consonants alveolars i palatals, fricatives i africades.
 - *Components bàsics del lèxic valencià.* Procediments de formació dels mots: derivació i composició.
 - **El nivell sintàctic.**
 - L'oració.
 - *Categories gramaticals i funcions sintàctiques.*
 - Les modalitats oracionals.
 - Categories i funcions del SN.
 - Els pronoms.

- Categories i funcions del SV.
- El verb
- *El lèxic i el diccionari.*
 - Els diccionaris en suport tradicional. Estructura i tipus de diccionaris.
 - Relacions de significat entre els mots.
 - Unitats fraseològiques.
- ✓ *El text literari.* Història de la Literatura.
 - **Els gèneres literaris.**
 - Prosa i vers.
 - **Entre la guerra i la religió.**
 - La utilitat de la primera prosa.
 - Les cròniques de la monarquia.
 - Ramon Llull.
 - **La poesia medieval.**
 - La poesia lírica anterior a Ausiàs March.
 - Jordi de Sant Jordi.
 - Ausiàs March.
 - Joan Roís de Corella.
 - **La prosa medieval.**
 - Els escriptors medievals.
 - F. Eiximenis, A. Turmeda, V. Ferrer, I. de Villena.
 - Els escriptors humanistes.
 - La Cancelleria Reial.
 - Bernat Metge
 - **La gran novel·la del segle XV.**
 - La novel·la de cavalleria.
 - Joanot Martorell: *Tirant lo Blanc*
 - *Curial i Güelfa.*
 - Jaume Roig: *L'Espill.*

- **La literatura popular fins a la Renaixença.**
 - Societat antiga i literatura popular.
 - Gèneres de la literatura popular.
 - Carles Ros.
 - La invectiva política en vers.
 - El llibret de falla.
- **Els gèneres teatrals fins al segle XIX.**
 - Teatre religiós medieval. El misteri d'Elx.
 - El teatre del Barroc.
 - El teatre de la Renaixença. El sainet.
 - Josep Bernat i Baldoví.
 - Eduard Escalante.
- **La poesia de la Renaixença.**
 - La Renaixença.
 - Els Jocs Florals. Lo Rat Penat.
 - Teodor Llorente.
- **La prosa literària fins als inicis del segle XX.**
 - La prosa literària durant la Il·lustració.
 - La narració costumista.
 - La novel·la realista.
 - La novel·la naturalista.

3. Avaluació.

Es realitzaran dos exàmens eliminatoris al llarg del curs, un a començament del segon trimestre; i un altre, al principi del mes de maig. Per a aquells alumnes que no aproven algun o els dos exàmens es realitzarà un darrer examen de la part suspensa, o de la totalitat del curs, abans del dia 15 de maig.

PROGRAMACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS I CULTURALS

ACTIVITATS EXTRAESCOLARS I CULTURALS PREVISTES PEL DEPARTAMENT.

- Assistència a la representació d'obres de teatre i/o cinema, segons cartellera. S'hi pretén que tots els alumnes assistesquen durant el curs, si més no, a una obra teatral, i si ho permet la programació cinematogràfica a una pel·lícula en valencià.
- Assistència a les representacions de la campanya de teatre de l'Institut Municipal de Cultura de Meliana.
- Visita a la Fira del Llibre de València, al mes de maig. Per als alumnes de tercer i/o quart d'ESO.
- Organitzar i coordinar amb l'alumnat de 1r de batxillerat la Fira del Llibre de l'Institut, si no l'organitza l'AMPA. Si és així, assessorarem respecte als llibres en valencià la llibreria encarregada.
- Assistència a una partida de pilota al trinquet de Massamagrell o al Pelayo de València, per als alumnes de tercer i quart, a la primavera.
- Excursions a les comarques del nord del país, per a l'alumnat de tercer i/o quart d'ESO.
- Xarrada-col·loqui amb l'autor d'algun dels llibres de lectura del curs.
- Concurs Literari per a alumnes del Centre. Nivells de Primer Cicle d'ESO, Segon Cicle d'ESO i Batxillerat. Es realitzarà només en modalitat de narrativa curta. Durant aquest curs, com el darrer any, els guanyadors del Premi Literari del Centre participaran en el Concurs Literari *Sambori* que organitzen les Trobades de les Escoles en Valencià.
- Participació en les activitats que se celebren al voltant de les Trobades de les Escoles en Valencià a celebrar a la primavera a la Pobla de Farnals.
- Visita a la València medieval i a la València modernista organitzada per Octubre. Centre Cultural.
- Col·laborar amb Escola Valenciana en la campanya Voluntariat pel Valencià.

Aquesta Programació General del Departament de València de l'IES La Garrigosa de Meliana per al curs escolar 2008-2009 va ser aprovada pels membres del Departament en sessió ordinària de 16 d'octubre de 2008.

El Cap de Departament

Frederic Llopis Bauset